

TÜRKİYE’NİN İLK VE TEK ÖZEL EĞİTİM KONULU E-DERGİSİ

ÖCED
E-DERGI

Özel Çocuklar Eğitim ve Dayanışma Derneği

KASIM-ARALIK 2018 | SAYI 11 | WWW.OCED.ORG.TR

Efsanevi Basketbolcu
Mirsad Türkcan:
“Otizmi İyi Tanıyorum”

RÖPORTAJ

Demet Uyar
Ömür Kurt
Karin Öcal
Yunus Kılıç
Hakan Özgül ve
Süleyman Akbulut
Pınar Algedik

KAMERALI
GÖRÜNTÜLEME
SİSTEMİNİN
AİLELERE
ETKİSİ

Otizimli fare deneyleriyle ilgi çeken Doç. Dr. Oytun Erbaş:

“OTİZM HAYATTA KALMAYI
SAĞLAYAN BİR FARKLILIKTIR”

(Applied Behavior Analysis)
**ABA TERAPİSİ
EĞİTİM SERİSİ**
(UYGULAMALI DAVRANIŞ ANALİZİ (UDA))

**7.
DÖNEM**

Nicky Nükte ALTİKULAÇ
MS, BCBA, EI (ABA Uzmanı)

EĞİTİM TARİHLERİ:

AMAÇ:

- 1. MODÜL : 11 MART 2018**
- 2. MODÜL : 03 HAZİRAN 2018**
- 3. MODÜL : 16 EYLÜL 2018**
- 4. MODÜL : 09 ARALIK 2018**
- 5. MODÜL : 10 MART 2019**

ABA alanında çalışan/çalışmayı hedefleyen profesyonelleri, ABA yaklaşımı konusunda bilgilendirmek, bu konuda Amerika'da kullanılan son teknikleri tanıtır, nasıl uygulayacakları konusunda eğitmektir. Eğitim serisini tamamlayan katılımcılar, kendi başlarına bir ABA programı hazırlayıp, en etkili teknikleri kullanarak bu programı uygulayacak seviyede bir bilgi ve pratiğe sahip olacaklardır.

AYRINTILI BİLGİ VE KAYIT: EMİNE EŞKİ ARASLI | 0507 923 78 59 | emineeski@algiozelegitim.com

**Algı ABA Terapi Merkezi
All Kids First, LLC.
İşbirliği ile**

Özel Çocuklar
Eğitim ve
Dayanışma Derneği
www.oced.org.tr

Algı Özel Eğitim Kurumları
www.algiozelegitim.com.tr
www.algiaba.com.tr

All Kids First, LLC.
www.akfconnectingdots.com

**ALGI
AKADEMİ**

İÇİNDEKİLER

KASIM - ARALIK 2018

Otizmden Nasıl Kurtulduk?

Derya Şahin, oğlu Mehmet Yağız ile otizmle mücadele yolculuğunu bizim için anlattı.

8

Otizm Bir Maraton Gibi Düşünülmeli

Ümraniye Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk Psikiyatrisi'nden Uzm. Dr. Pınar Algedik ile otizmden ve ailelerin nasıl destek alabileceğinden konuştuk.

10

Duyu Bütünleme Terapisi

Ergoterapist Selen Okay "duyu bütünleme terapisi"ni anlattı.

14

Öfkelenildiğinde Sakinleş Demek Yetmez

Amacımız çocuğumuza öfkelenmemeyi öğretmek değil, öfkelenildiği zaman öfkesine nasıl hâkim olacağını öğretmek olmalı.

16

El-Ayak-Ağız Hastalığı Kreş Çocuklarını Seviyor

Virüs yoluyla bulaşan el ayak ağız hastalığı, kreş çağındaki çocuklarda daha sık görülüyor.

18

Yeni Sistem Aile ve Çocukları Nasıl Etkiliyor?

Özel eğitim alanına getirilen kameralı görüntüleme sistemi, eğitimciler bir yana en çok biz aileleri ve çocuklarımızı olumsuz etkileyecek.

20

İÇİNDEKİLER

KASIM - ARALIK 2018

“Çocuklarımla Hiçbirine Aşı Yaptırmadım”

ÖÇED Yönetim Kurulu Başkan Yardımcımız Selim Parlak ile otizm konusunda duyarlılık ve farkındalık sahibi eski Türk basketbolcusu Mirsad Türkcan ile buluştuk.

22

“Annelik” Yapan Bir Babanın Öyküsü: Okyanus Cenneti

Prof. Dr. H. Zeynep Altan bu sayıda, Çin’de otizmi ele alan ilk film olmasıyla dikkatleri üzerine çeken “Okyanus Cenneti” filmini irdeliyor.

26

HABERLER

Ekim-Kasım ayı çalışmalarımız...

30

“Otizm Bir Hayatta Kalma Ürünüdür”

Fareler üzerinde yaptığı otizm deneyleriyle dikkat çeken fizyoloji bilim dalı uzmanı Doç. Dr. Oytun Erbaş ile otizimli beyni, otizmin olası sebeplerini ve son zamanlarda artıp artmadığını konuştuk.

34

Özel Eğitim Mevzuatında Nereye Doğru Gidiyoruz?

Avukat Jülide Işıl Bağatur, 7 Temmuz 2018 tarihli Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği’nin getirdiği değişiklikleri yazdı.

36

“Okul Projesi İçin Gittiğim Yerde Kendimi Havuzda Buldum”

Engelli yüzücü Karin Öcal ile yüzme hikâyesini, tasarımcı yönünü ve otizmi konuştuk.

40

İÇİNDEKİLER

KASIM - ARALIK 2018

“Kaynaştırma Ülkemizin En Büyük Sorunlarından Biri”

Hürriyet Gazetesi’ndeki aile-çocuk yazıları ile dikkat çeken gazeteci Ömür Kurt, ile buluştuk.

44

“Denetleme Hem Nicel Hem Nitelikli Olmalı”

Özel Özel Eğitim Derneği’nin Yönetim Kurulu Başkanı Yunus Kılıç ile özel eğitimin geldiği noktayı değerlendirdik.

52

KÜLTÜR & SANAT

56

Okuma-Yazma Öğretimi

Zihinsel Engelliler Sınıf Öğretmeni Mehmet Nur Yıldız, okuma-yazma sürecinde çocuğun sınıf arkadaşları, aile bireyleri ve özel eğitim öğretmeninin işbirliği yapmasını vurguladı.

46

“Biz Engelliliğe İnsan Hakları Temelli Bakıyoruz”

Toplumsal Haklar ve Araştırmalar Derneği (TOHAD)’ın başkanı Hakan Özgül ve başkan yardımcısı Süleyman Akbulut ile buluştuk.

48

“Her Şey Bizim Aile Olarak Güçlü Durmamızla Başlıyor”

5 yıl önce kurulan Otizm Güçlü Aile Derneği Başkanı ve 14 yaşında otizimli bir çocuk sahibi olan Demet Uyar ile annelik yönünü konuştuk.

58

KÜNYE

İMTİYAZ SAHİBİ

Özel Çocuklar Eğitim ve Dayanışma Derneği

Yayın Direktörü:

Selim PARLAK
selim@oced.org.tr

Genel Yayın Yönetmeni:

Parin YAKUPYAN
parin@oced.org.tr

(Gönüllü) Yazı İşleri Müdürü:

Neslihan BÖLE ARSLAN
neslihan@oced.org.tr

(Gönüllü) Görsel Yönetmen:

Mevlüt DÜLGER
mevlut@oced.org.tr

Halkla İlişkiler:

Emine Eşki ARASLI
emineeski@oced.org.tr

Dernek Bağı:

bilgi@oced.org.tr

Abonelik:

bilgi@oced.org.tr

Yayın Tarihi:

KASIM - ARALIK 2018

Yönetim Yeri:

Özel Çocuklar Eğitim ve Dayanışma Derneği

E-Posta:

bilgi@oced.org.tr

* Kapak Görseli freepik.com adresinden alınmıştır.

* Bu yayının tamamı ya da bir bölümü yayıncısının yazılı izni olmaksızın çoğaltılamaz ve yayınlanamaz.

Bu sayının destekçileri:

All Kids First
Nicky Nükte ALTIKULAÇ

www.oced.org.tr

/ocedorgtr

Neslihan BÖLE ARSLAN

Yazı İşleri Müdürü

neslihan@oced.org.tr

Merhaba,

Biliyorsunuz 3 Aralık Dünya Engelliler Günü...

Dolayısıyla Türkiye’de engelli hakları konusunda elini taşın altına koyan TOHAD (Toplumsal Haklar ve Araştırmalar Derneği)’in değerli yöneticileri Süleyman Akbulut ve Hakan Özgül ile yaptığımız röportaj çok güzel bir sayıya denk geldi.

TOHAD, Sabancı Vakfı’nın desteklediği “Engelli Hakları İzleme Grubu”yla Türkiye’deki engelli hakları konusunda daha önce benzeri olmayan bir çalışma ortaya koydu. İki yıl boyunca engellilerin eğitim, erişim, sağlık ve çalışma haklarından ne derece yararlandıklarını ölçen izleme grubu, devletten bilgi almak için 8 binin üzerinde idari başvuru yaptı, 1800 farklı kurumdan bilgi talebi istedi ve 400 bin gazete kupürü taradı... Ve bu muazzam çalışmanın sonunda içinde çok çarpıcı sonuçların olduğu raporlar ortaya çıktı. Sonuçları burada yazamayacağım, bunun için www.engellihaklariizleme.org’a girip yaptıkları çalışmalarını incelemenizi tavsiye ederim.

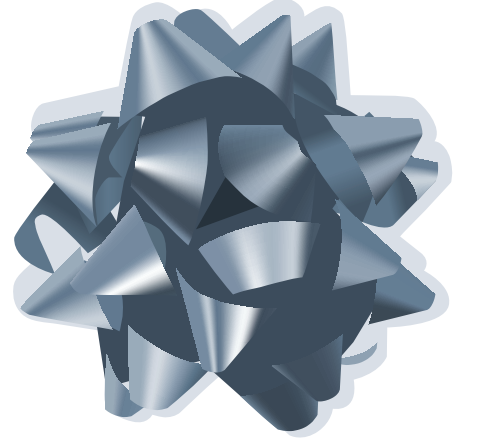
Yine engellilik demişken genç yüzücümüz Karin Öcal’ın azmi ve otizmlili kardeşleriyle olan hikâyesine de mutlaka göz atmalısınız. Karin yüzmede hem dereceler alıyor, hem otizmlili kardeşine bakıyor, hem de çok güzel tişört tasarlıyor...

Bu ay dergimizde ilginizi çekecek başka röportajlar da var: Otizmlilere olan duyarlılığıyla beğenimizi bir kez daha kazanan eski efsanevi basketbolcu Mirsad Türkcan, otizmle ilgili sıra dışı deney çalışmalarıyla dikkat çeken bilim insanı Oytun Erbaş ve dahası...

Her sayıda özlü bir söz paylaşmak adet oldu. Öyleyse bu ayın payına düşen şu cümleyle yazımı noktalıyorum:

“Engelime değil bana bakın”

Süleyman Akbulut

Her ay kendi kendine **yenilenen hediye!**

Müşterilerinize her ay masasına gidip sizi sürekli hatırlatan dergi aboneliği hediye edin. Sürekli yeni bir içerikle hep ellerinde olun.

 BRANDMAP
MARKA YÖNETİMİ DERGİSİ

BrandMap aboneliği için: abone@brandmap.com.tr 0212 973 73 75
Sektördeki diğer dergiler için: google.com

OTİZMDEN NASIL KURTULDUK?

Anne Derya Şahin, oğlu Mehmet Yağız ile otizmle mücadele yolculuğunu bizim için anlattı... Bir yıllık özel eğitim sonrası takvim yaşıyla gelişim yaşı eşitlenen Mehmet Yağız, şimdi normal gelişimli yaşlılarıyla kreşe gidiyor.

Merhaba!

Bizim hikâyemiz oğlumuz Mehmet Yağız'ın 8 aylıkken bize bakmamasıyla gelişti. Başta çoğu anne-baba gibi bu durumu fark edemedik. Oğlumuzun bize bakmama nedeninin, canı istemediği için olabileceğini düşündük. Ta ki bu durum Ömer F. amcasının dikkatini çekene kadar... Amcası bir gün dönüp bana "Mehmet Yağız biz seslendiğimizde bizi yabancılardı için bakmıyor olabilir. Fakat siz seslendiğinizde neden dönüp bakmıyor." dedi.

Bu söylemi o an içimize düşen ilk ateşti. İnanmak istemiyorduk, fakat ya varsa diyerek doktorlara da götürmeyi ihmal etmedik. Oğlumuzun kendi doktoru "Böyle bir şey olduğunu

sanmıyorum ama bir Denver testi yaptırın." dedi. Yaptığımız ilk ve en büyük hata; oğlumuzu bir psikiyatrist yerine işin ehli olmadığını sonradan fark ettiğimiz bir psikoloğa götürmek oldu. Çocuğumuza yaptığı Denver testine dayanarak bir sorun olmadığını, sadece gelişim sürecinde olabileceğini söyledi. Tüm bunlar ve yaşadığım onca şey birer tecrübeydi.

Oğlumu kuyunun başından çekip almalıydık

Bazı şeylerin yaşanmadan tecrübe edilmesi gerçekten mümkün değildir. Bizi de en çok zorlayan şey; bu durumdaki her ebeveyn gibi kabulleniş süresiydi. Fakat şunu aklımızdan hiç bir zaman çıkarmadık: Biz bu süreyi ne kadar uzatırsak, oğlumuz

yapabileceklerimizin zamanından o kadar kaybetmiş oluruz. O yüzden er ya da geç değil, mümkün olduğu en kısa sürede toparlanmalıyız. Çaresizlik psikolojisinden bir anda sıyrılmamız gerektiğinin en önemli şey olduğunu fark ettik. Çünkü evladımızı sağlıklı bir şekilde büyütmek, psikolojik olarak da sağlıklı bir anne-baba ile mümkündü. Oğluma baktığımda, zorlu günlerin bizi bekliyor olduğunu görüyordum. Kendi dünyasında takılan ama bu dünyaya tutunmak istercesine iri gözleriyle bir çocuk bana bakıyordu. Gittiğimiz bir doktorun da daha önce bize söylediği gibi; Mehmet Yağız kuyunun başında duruyordu ve bizim onu o kuyuya düşmeden elinden tutup çekip kurtarmamız gerekiyordu. Artık her türlü olumsuz düşüncüyü bir kenara bırakıp, “Neler yapıp onu bu kuyudan kurtarabiliriz?” sorusuna cevaplar aramaya başladım.

ABA ile tanışmamız...

Artık tüm testler ve doktor görüşleri, bize otizmi işaret ediyordu. Gittiğimiz doktorlar bize kreş ve özel eğitim tavsiyelerinde bulunmuştu. Durumu kabullendikten sonra ilk işim; bir kreş bulmak ve rehabilitasyona kaydetmek oldu. Ancak bunların yeterli olmadığını düşünerek daha farklı tedavi yöntemleri hakkında kitaplar okudum ve internet araştırması yaptım. GAPS Diyeti, Taş Devri Diyeti, Hiberbarik Oksijen Tedavisi, Ağır Metal Şelasyon Tedavisi vb... gibi birçok alternatif tedaviyi araştırırken, otizme karşı en etkili yöntemin “eğitim” olduğunu fark ettim. “Acaba en doğru eğitim yöntemi ne?” sorusuna cevap ararken, bu kez karşıma ABA (Applied Behavior Analysis), Türkçe tabiriyle UDA (Uygulamalı Davranış Analizi) çıktı. İşte Algı ABA Terapi Merkezi'yle ilk karşılaşmam bu araştırmadan sonra oldu.

Eğitimden sonra ciddi değişimler oldu

Mehmet'e daha ilk günden detaylı testler yaparak onun için en doğru eğitim programını hazırlamışlardı. Her ne kadar ABA tedavisine ulaşmak ve oğlumu o kuruma götürmek, benim için mesafe açısından zor olsa da oğlum için gereken her doğru şeye katlanmak durumundaydım. Çünkü kısa bir sürede fark ettim ki; eğitimden sonra oğlumda ciddi değişimler görülüyordu. Mehmet Yağız, eğitimlere başladığında henüz iki yaşındaydı. Otizm için altın yaş olarak değerlendirilen 0-3 yaş arası bir durumda olması da büyük avantajımızdı. Bu bir seneyi maksimum verimle değerlendirmek için çabalıyorduk. Bu yüzden ABA eğitiminde aldığımız 20 saatlik eğitimin üstüne bir de ev çalışmaları başlattık. Mehmet'e verilen dersleri her defasında gözlemliyor ve oradaki eğitimcilerden ve psikologundan birçok bilgi öğreniyordum. O eğitimleri destekleyecek daha aile ve doğal ortam içerisine uyumlu programları biz de evde çalışıyorduk. Yani gayret ve çabamızı en üst seviyeye çıkarmıştık. Çünkü ümit etmek başarmanın yarısıydı.

Mezun olacağına yürekten inandım

İlk Algı ABA Terapi Merkezi'ne gittiğimizde bir kütüğün üzerinde mezun olan çocukların isimlerinin bir kütükte çakılı olduğunu görmüştüm. Eşime bir gün, oğlumuzun da isminin burada yazacağına inandığımı söylemiştim. Oğlum merkezde, destekleyici eğitimler kapsamında spor ve dil terapisi eğitimleri de alıyordu. Dil terapistimiz Ayla Hanım kısa sürede Mehmet'in konuşabileceğini söylemişti. Gerçekten de çok başarılı yöntemleri sayesinde kısa sürede oğlumuz sorunsuz bir şekilde konuşmaya başladı. Bilişsel becerileri ve algısı oldukça iyiydi. Beceri gerektiren bütün programları bir sene içerisinde

tamamladı. Bazı yapamadığı beceri programlarını evde babasıyla oyunların içine katarak öğretiyorduk. En önemli olan şey; doğal öğrenmeyi öğrenebilmesiydi. Yani etrafını gözlemleyerek, insanları dinleyerek ve takip ederek, bir resme bakarak vb. gibi birçok şekilde öğrenebilmeyi öğrenmesi gerekiyordu. Biz Mehmet'in kapalı olan o iç dünyasında bir kapı aralamayı ve her geçen günde o kapıyı daha fazla açmayı başarabilmiştik. Gerçekten bu süreç kolay değildi. Çünkü diğer normal anne-babaların çocuklarına gösterdiği ilginin kat kat fazlasıyla Mehmet ile ilgileniyorduk. Her anını ve her bakışını kaçırmıyor ve değerlendiriyorduk. Sanki onun yakaladığımız her bakışına verdiğimiz ilgiden sonra daha fazla bakmaya ve daha fazla ilgilenmeye başlıyordu. Bir yandan eğitimlerin verdiği becerilerle Mehmet artık hızla bir değişim sürecine girmişti bile...

En kıymetlisi gözlerinin içine bakabilmek

İlk baştaki birçok yapamadığı ve geri kaldığı çoğu konuyu halletmiştik hatta bazı becerileri yaşının üzerindeydi. Psikologu Özge Hanım'ın bir sene sonra tekrarladığı testte birçok kategoride yaşitlarının üzerinde gözüküyordu. Bir yılın sonunda mezun olduk. Onu bir yıl sonra tekrar gören doktorlar şaşkınlıkla bu çocuğun hiç bir şeyinin kalmadığını söylüyorlardı. Bizim için en kıymetli şey ise; evladının gözlerinin içine doya doya bakabilmek ve onun da size bakması. O iri gözlerin içindeki ışıltıda ne kadar yorulmuş olsak da bizi rahatlatan bir huzur ve mutluluk vardı. Mehmet için birçok şeyi denemiştik zamanında ama Mehmet'i bizce kurtaran şey sevgi, ilgi ve eğitimi harmanlayarak ona vermemizdi. Mehmet Yağız, şu anda 3 buçuk yaşında ve sadece akranlarıyla kreşe gidiyor. Tüm anne ve babaların bu harika duyguyu yaşamalarını temenni ederim. Bu sürecin devamlılığını sağlayan şey ise ümit etmemizdi. Ailelere buradan şunu söylemek istiyorum: Ümidinizi kaybetmeyin, çünkü evladınıza her kazandıracağınız beceri, küçük de olsa onun hayatını inanılmaz kolaylaştıracak ve yaşanabilir kılacak. Şimdi o kütükte oğlumun ismini her gördüğümde gözlerim doluyor; o günleri biraz hüzün, biraz yorgunluk ve çokça mutlulukla anımsıyorum. Bu zorlu süreçte maddi ve manevi yanımızda olan başta ailelerimiz olmak üzere herkese çok teşekkür ederiz.

OTİZM BİR MARATON GİBİ DÜŞÜNÜLMELİ

Ümraniye Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk Psikiyatrisi'nden Uzm. Dr. Pınar Algedik, otizm tanısını aileye söylemenin hekim için de çok zor bir süreç olduğunu belirterek, ailelere otizm konusunda daha güçlü olmaları ve bir maraton gibi düşünmeleri gerektiğini söylüyor.

Farklı gelişen çocuk sayısında artış olduğu açıklamalarına katılıyor musunuz? Katılıyorsanız bunu neye bağlıyorsunuz?

Otizm spektrum bozukluğu (OSB) sosyal-iletişimsel alanda yetersizlikler, sınırlı, tekrarlayıcı davranışlar ve ilgi alanları ile seyreden, belirtileri erken çocukluk döneminde başlayan nörogelişimsel bir bozukluktur. Klinik deneyim esnasında da görülen OSB sıklığındaki artışı Amerika Hastalıkları Kontrol Merkezi (CDC)'nin verdiği bilgiler de desteklemektedir: 2006:1/150, 2012:1/88, 2014:1/64, 2018:1/ 59.

Etiyopatogeneizde genetik ve çevresel faktörler arasındaki çok karmaşık bir etkileşimin rol oynadığı düşünülmektedir. Son yıllarda gözlenen OSB prevalansındaki dramatik artış, etio-

patogeneizdeki çevresel faktörlerin rolüne daha fazla vurgu yapılmasına yol açmıştır. Hava kirleticiler, pestisitler ve diğer endokrin bozucu kimyasallar ile OSB riski arasındaki ilişki giderek artan bir şekilde kabul edilmektedir. Yapılan son araştırmalarda genetik olarak yatkın bireylerde çevresel faktörlerin OSB'ye yol açabildiği olası patojenik mekanizmalar özetlenerek, epigenetiğin gittikçe artan önemli rolüne vurgu yapılmıştır. Ayrıca çocukların eskisine göre çok daha izole olmaları, dışarıda çocuklarla oynamamaları, tv, ipad ve telefon kullanımındaki artış da genetik yatkınlığı olan çocuklarda tetikleyici olabilmektedir. Ama aralarında gerçek bir nedensel ilişki olduğu hipotezi için daha fazla veriye ihtiyaç duyulmaktadır.

Aileler erken teşhis için nelere dikkat etmelidir?

Ailelerin gelişim basamaklarını ay ay ezbere bilmeleri mümkün değildir. Ama gerek diğer çocuklarının gelişiminden gözlemleriyle, gerek çevresinde gördükleri çocukları gözlemleriyle, gerekse kendi bilgi ve içgüdüleriyle şunlara dikkat edebilirler: Çocukları sese tepki veriyor mu? Hiç bakmıyor mu yoksa vermesi gereken tepkiden çok daha fazlasını mı veriyor? Objeyi takip ediyor mu? Göz teması kuruyor mu? Konuşma başlamasa bile sizin gösterdiğiniz mimiklere, duygulanıma uygun tepkiler veriyor mu yoksa tepkisiz mi kalıyor? Bir yaşında tek tek kelimeleri var mı? Çevresine karşı ilgisiz mi? Anne ve babasını tanıyor mu, yoksa fark etmiyor mu? Aynı bir dünyadaymış gibi kendine ait bir dünyası olduğunu ve diğer çocuklarla bir araya getirdiğinizde anlamlandıramasınız bile bazı tuhaflıklar, gariplikler veya ters giden bir şeyler var hissi oluyor mu? Uzun süre boşluğa bakar gibi dalıp gitmeleri var mı? Ya da sağır olduğunu düşündüğünüz oluyor mu? Gaz sorunları, beslenmeyle ilgili sorunlar, uyku sorunları yaşıyor mu? Konuşma gecikmesi var mı? Mimik kullanıyor mu? Takıntıları ve tekrar edici hareketleri var mı? Dönen cisimlere dakikalarca bakıyor mu?

En önemli şey ailelerin gözlemledikleri ama yüzleşmekten korktukları (ki bu da çok anlaşılır) “Çocuğumda bir tuhaflık var, bir şeyler ters gidiyor, diğer çocuklardan gelişimi geri, doktora gitmeliyim” düşünceleriyle “Çocuğumda hiçbir sorun yok, sadece konuşma gecikmesi var, zamanla geçer” düşünceleri arasında kaybedilen zamandır.

Her aile çocuğunu her şeyin yolunda olduğunu düşünse bile düzenli olarak çocuk psikiyatrisine ve sürece hakim olmak açısından da özellikle aynı doktora götürmelidir. Çünkü bazen belirtiler çok silik olabiliyor. Ve ne kadar erken fark edilirse sonuçları o kadar yüz güldürücü oluyor.

Bazen çocuklara öyle olmadığı halde otizm teşhisi konuyor ve bir süre sonra o teşhisin kalktığı söylenebiliyor...

Aslında böyle demek yanlış olur. Bu durum çocuktan çocuğa aileden aileye değişebiliyor. Benim de içinde bulunduğum meslektaşlarımdan yanlış bir tanı koyduğunu düşünmüyorum. Sadece uyaran eksikliği, tepkisel bağlanma bozukluğu veya OSB'nin çok hafif belirtilerini gösteren ve bir an önce özel eğitim ile desteklenmesi gereken çocuklar oluyor. Bu noktada vakit kaybetmemek ve bir an önce özel eğitime başlamak çok önemli. Çünkü belirtiler erken farkedilir ve hem aileyle çalışarak hem de çocuk eğitimsel olarak desteklenirse çok olumlu ve hızlı düzelmeler olduğunu ve belirtilerin ortadan kalktığını görebiliyoruz. Bazı durumlarda ailenin maddi imkânları, davranışçı önerileri ne kadar ciddiye aldığı ve uygulayabileceği, çocuğun başka ek hastalıklarının olup olmaması, çevresel destek vs hepsi değerlendirilerek çocuğun birincil faydası için en yararlı şey ne olacaksa öyle karar veriliyor. Bu bazen uyaran eksikliği ve tepkisel bağlanma bozukluğu gibi durumlarda görebildiğimiz otizm benzeri klinik tablonun eğitim ve diğer düzenlemelerle belirtilerin ortadan kalkması öngörüldüğünde, çocuğun eğitim desteğinden faydalanması için rapor düzenlenerek sağlanabiliyor. Benim kişisel görüşüm yaklaşık bir yaşından itibaren tanı konulması beklenmeden riskli gruptaki çocuklara devlet destekli kreş, özel eğitim, evde anne baba çocuk eğitimi vb desteğin sağlık kurulu raporuna ihtiyaç duyulmadan sağlanması ve süreç içerisinde tanı ile rapor çıkartmak. Böylece bu karışıklıkların da önüne geçileceğini düşünüyorum.

Aileler çocuklarındaki iletişim problemlerinin “uyaran eksikliği” mi “otizm mi” olduğunu nasıl anlayabilir?

Aslında bu sorunun cevabını en iyi verebilecek olan kişiler ailelerdir. Çünkü biz klinisyenler ne kadar iyi bir gözlem ve muayene yaparsak yapalım muayene odasında gördüklerimiz üzerinden süreci yönetiyoruz. Ailenin dinamiklerini anlamak, çözmek her zaman bir görüşmede mümkün olmayabiliyor. Anne ve baba için “normal” olan şeylerin bizim açımızdan nasıl olması gerektiği ve “normal”liğin neleri kapsadığını iyi anlatabilmek gerekiyor aileye. Çocuğa kim bakım veriyor? Eğer anne bakım veriyorsa çocukla vakit geçiriyor mu? Yoksa çocuk, tv karşısında veya elinde i-pad, telefon mu var? Vakit geçiriyorsa içeriği nasıl? Hangi oyunları oynuyor? Çocuk duygularını belli ediyor mu, yoksa soğuk ve donuk mu? Çocuk başka çocuklarla bir araya geliyor mu?

Yani burada önemli olan anne ve babanın çocuğuna karşı ruhsal ve duygusal yatırımı ve ilişkisel, sosyal bir bağ ve bağlam oluşturma çabası var mı (otizm) yoksa çocuk kendi halinde, izole bir şekilde, hiçbir ruhsal ve duygusal yatırım, ilişkisellik, sosyallik olmadan sadece fiziksel ihtiyaçları mı karşılanıyor (uyaran eksikliği)? Bunları ortaya koymak gerekiyor.

Doktorun “Çocuğunuzda otizm var” demesi ailede bir travma yaratabiliyor... Siz böyle bir durum tespit ettiğinizde aileye nasıl söylüyorsunuz?

Bazı aileler başkaları tarafından yönlendirilir ve durumla ilgili hiçbir fikirleri yoktur ama birçok aile aslında doktora geldiklerinde bir şeylerin yolunda olmadığını ve otizm belirtilerinin çocuğunda olduğunu bilerek gelir. Ama çoğu zaman bunu duy-

mak istemez ve ısrarla aslında çocuğunda bir şeyin olmadığını duymak ister. Bunu duyma ümidiyle de doktor değişiklikleri yapabilir. Otizm tanısını aileye söylemek hekim için de çok zor bir süreç. Çünkü süreci çok iyi yönetmeniz gerekiyor. Aileyi çok iyi analiz etmelisiniz. Bazı durumlarda ilk görüşmede, bazı durumlarda iki ay sonra tanıyı paylaştığım olabiliyor. Ama genelde üç görüşme sonrasında paylaşıyorum. Buradaki önemli olan şey bu durum hastadan hastaya aileden aileye değişebiliyor. Otizm demek çoğu zaman bir kayıp demek. Ortada bir tanı ve bu tanıyla birlikte birçok şeyin kaybı olup mücadelenin başlaması demek. Kaybın olduğu yerde yas süreci de kaçınılmazdır. Ve en kötüsü de umudu kaybetmektir. Ben tanıyı söylerken, çok daha güçlü olunması ve uzun koşu maratonu gibi mücadele edilmesi gereken bir sürece girdiklerini ve bu süreçte en önemli rolün ailenin çocuğun durumunu anlaması ve kabullenmesi olduğunu vurguluyorum. Ekip çalışmasıyla; özel eğitime ve kreşe başlanması, anne ve babanın çocuğa evde davranışçı çalışmalara devam etmesi, çocuğun toplumdan ve sosyallikten kopmaması, süreçte belirtilerin seyrini gözlemlemek ve uygun zamanda müdahale için düzenli çocuk psikiyatrisi, çocuk nöroloji ve çocuk metabolizma kontrolü öneriyorum.

Aile çevreden ne gibi destekler almalı?

Gözden kaçmaması gereken en önemli noktalardan biri ailenin desteklenmesi... Eğer anne ve baba tanı sürecinden sonra depresyona girerse, çocuğa olan yatırımlarını çekerlerse, ilerleyemeyecekleri umutsuzluğuna kapılırlarsa, zorlu bir süreç olan otizmde yol katetmek çok daha zor bir hale gelir. Aile çocuklarının otizm belirtileri yüzünden toplumsal varlıklarından vazgeçmemeliler. İçe kapanma, evden çıkmama sürecinin önüne geçilmelidir. Otizm bulaşıcı bir hastalık değildir ve aileler çocuklarına garip bir şekilde bakılmadığını ve kabul görüldüklerini hissedерlerse mücadele güçleri de o kadar artacaktır.

Peki aileler psikolojik anlamda destek almalı mı?

Kesinlikle almalılar. Aslında en önemli fakat önemli olduğu halde atlanan noktalardan biri bu. Bazı ailelerde tanıdan sonra boşanma, ebeveynlerden birinin çocuktan yatırımını çekmesi, çocuğun tanısını kabul etmeme, kabul etmediği için de hem

çocuktan sağlıklı bir çocuk gibi davranmasını bekleme, bu olmayınca da öfkelenme, eğitim süreçlerini desteklememe gibi durumlar görebiliyoruz. Anne, baba dışında otizmlı çocuğun kardeşi olmak da birçok zorluğu içinde barındırıyor. Bu çocukların da yaşayabilecekleri ruhsal zorluklar atlanmamalı. Bazen anne babalar otizmlı çocuklarına o kadar çok odaklanıyorlar ki diğer sağlıklı çocuğun ihtiyaçlar göz ardı edilebiliyor. Bu durum da çocukta depresyon ve kardeşine karşı öfke yaratabiliyor.

Hangi durumlarda çocuklara ilaç tedavisi veriyorsunuz?

Otizimde tedavi edici ilaç henüz bulunabilmiş değil. Bizim başka hastalıklarda kullandığımız ilaçları otizmlı çocuklarda semptomatik tedavi için kullanıyoruz. Uyku bozukluğu olan çocuklarda uykusunu düzenleyebilmek için, anksiyete bozukluğu eşlik eden çocuklarda, depresyon eşlik ediyorsa, yeme problemi varsa, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu, davranış bozukluğu gibi durumlarda kullanabiliyoruz. Normalde klinikte çok fayda gördüğümüz ilaçlarda otizmlı çocuklarda çok daha fazla yan etki görebiliyoruz. Bu yüzden öncelikle ilaç kullanmadan şikâyetleri çözmeye çalışmak gerekiyor. Eğer diğer yöntemler denendi ama semptomlar çocuğun işlevselliğini ciddi şekilde bozuyorsa da ilaç kullanabiliyoruz.

Aileler davranış değiştirme, takıntılarla başa çıkma gibi konularda kimlerden, nasıl destekler alabilirler?

Doktorlarından destek alabilirler ama daha önemlisi çocukla birebir ilişki içine giren ve düzenli olarak eğitim sürecine devam ettiği bireysel eğitim öğretmeni ve psikolog desteğidir. Aileler tüm sorumluluğu özel eğitim kurumlarına verip sürecin dışında kalmamalılar. Sürecin en önemli parçası aileler olduğu için çocuklarının kimden eğitim aldığı, eğitimde neler yapıldığı, öğretmenin aileye önerileri ve psikolog desteği çok önemlidir.

ÖÇED'i ve diğer STK'ların çalışmalarını takip ediyor musunuz?

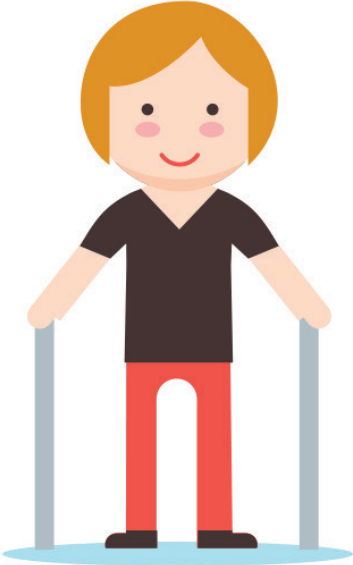
Evet takip ediyorum. Çok güzel girişimlerde bulunulduğunu biliyorum ve çabanızı takdir ediyorum.

algi

ALGI ABA TERAPİ MERKEZİ

“Çocuğunuzun Yaşam Kalitesini Yükseltin”

FİZYOTERAPİ

SEANSLARIMIZ BAŞLADI

Adres: Büyükdere Cad. Raşit Rıza Sok. No:3
Yıldırım İş Hanı Kat:8 Mecidiyeköy - Şişli - İSTANBUL

Telefon: 0212 211 43 94 - 95

www.algiaba.com.tr

Selen OKAY

Ergoterapist
Algi Özel Eğitim Kurumları

selen@algiozelegitim.com

DUYU BÜTÜNLEME TERAPİSİ

Vücudumuzdan ve çevremizden gelen duyuşsal uyarıların organize edilişi ve “duyu”nun “algı”ya dönüşme süreciyle uygun bir cevabın oluşması şeklinde tanımlanabilecek “duyu bütünleme terapisi”, çocuk için algı farkındalığının oluşması ve çevredeki olayları yorumlanması açısından oldukça önemlidir.

İlk olarak Amerikalı Ergoterapist Jean Ayres, 1960 yılında Duyu Bütünleme Teorisi’ni sundu. Ayres terapiye aldığı kişilerin değişik şikâyetlerinin bulunması sonucu “The UCLA Brain Research Institute”de bu alanı dünyaya tanıtan ilk kişi olmuştur. Duyu sistemlerine baktığımızda ise ilk olarak bu sistemler anne karnında gelişmeye başlar. Santral sinir sisteminde dengede ve resiprokal bir işlemle meydana gelir. İlk olarak Vestibüler Sistem, rahim içinde gelişen ilk duyu sistemidir ve duyuşların en önemlisi olarak bilinir. Gebeliğin beşinci ayından sonra tamamen gelişir. Vestibüler sistem kısaca uzayda hareket ve vücut pozisyonunun farkındalığı şeklinde de tanımlanabilir. Vücudumuzdaki tüm duyu sistemleri vestibüler sisteme bağlıdır. Dokunma duyuşu ise gebeliğin sekizinci haftasında başladığı düşünülen bir duyu sistemidir. Dokunma duyuşu çocuk için bir keşif ve farkındalık şeklinde de düşünülebilir. Proprioseptif dediğimiz derin duyu gözlerimiz kapalı olduğunda dahi vücudumuzun pozisyonu hakkında bize bilgi veren duyudur ve vücut farkındalığı açısından oldukça önemlidir. Koku duyuşu ise gebeliğin 13-15. haftalarında gelişmeye başlar. Bebeğiniz doğumun ardından göğsünüze yerleştğinde anne sütünü içgüdüsel olarak arar. Tat duyuşu ise, gebeliğin 8. haftasında gelişmeye başlar. Gebeliğin 3. haftasında gelişmekte olan işitme duyuşuyla da anne karnındaki bebek 25. hafta itibarıyla anne sesini almaya ve bununla beraber işitilen seslere tepkiler vermeye de başlar.

Görme duyuşu ise gelişen en son duyudur. 6. ayda bebekler henüz rahimdeki ışığı ayırt edebilirler. Görme duyuşu bilişsel becerileri de doğrudan etkiler. Duyu bütünleme terapisinde yaptığımız çalışmalar duyuşların vücut ile ilişkilendirilmesi açısından oldukça önemlidir. Vücut farkındalığını arttırmaya yönelik oyunlar, planlama çalışmaları, postural güvenlik alanının gelişmesine yönelik çalışmalar, dikkat becerilerinin gelişmesi, el-göz koordinasyonunun sağlanması, uzaysal görsel algının oluşması, iletişim becerilerinin gelişmesine yönelik çalışmalar, akademik becerilerin gelişmesi, davranış, günlük yaşam aktivitelerinde bağımsızlığı sağlamak adına uyguladığımız bir terapi yöntemidir.

Terapi süresince karşılaştığımız duyuşsal modülasyon problemleri sıklıkla; her şeyi koklamak, aşırı hareketlilik, saçlarını taratmama, kıyafetlerden rahatsız olma, yemekleri reddetme, parlak ışıklardan rahatsız olma, bir yerlere sürekli olarak çarpma, sıklıkla yaşanan düşmeler, salıncaktan kaçınmak, nesneleri çok sıkı veya gevşek bir şekilde tutmak, yiyecek dışı nesnelerin ağıza atılması, her şeye dokunmak şeklinde söylenebilir. Duyu bütünleme terapisi bu alanda eğitim almış ergoterapist, fizyoterapist ile dil ve konuşma terapistleri tarafından uygulanmalıdır. Bu terapi uygulanabilecek gruplar ise otizm, yaygın gelişimsel bozukluklar, serebral palsi, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu, motor koordinasyon problemi, psikolojik problemler, işitme problemleri, sosyal-davranışsal problemler olarak sayılabilir.

ERGOTERAPİSTİMİZ İLE ERGOTERAPİ DUYU BÜTÜNLEME

SEANSLARIMIZ BAŞLAMIŞTIR

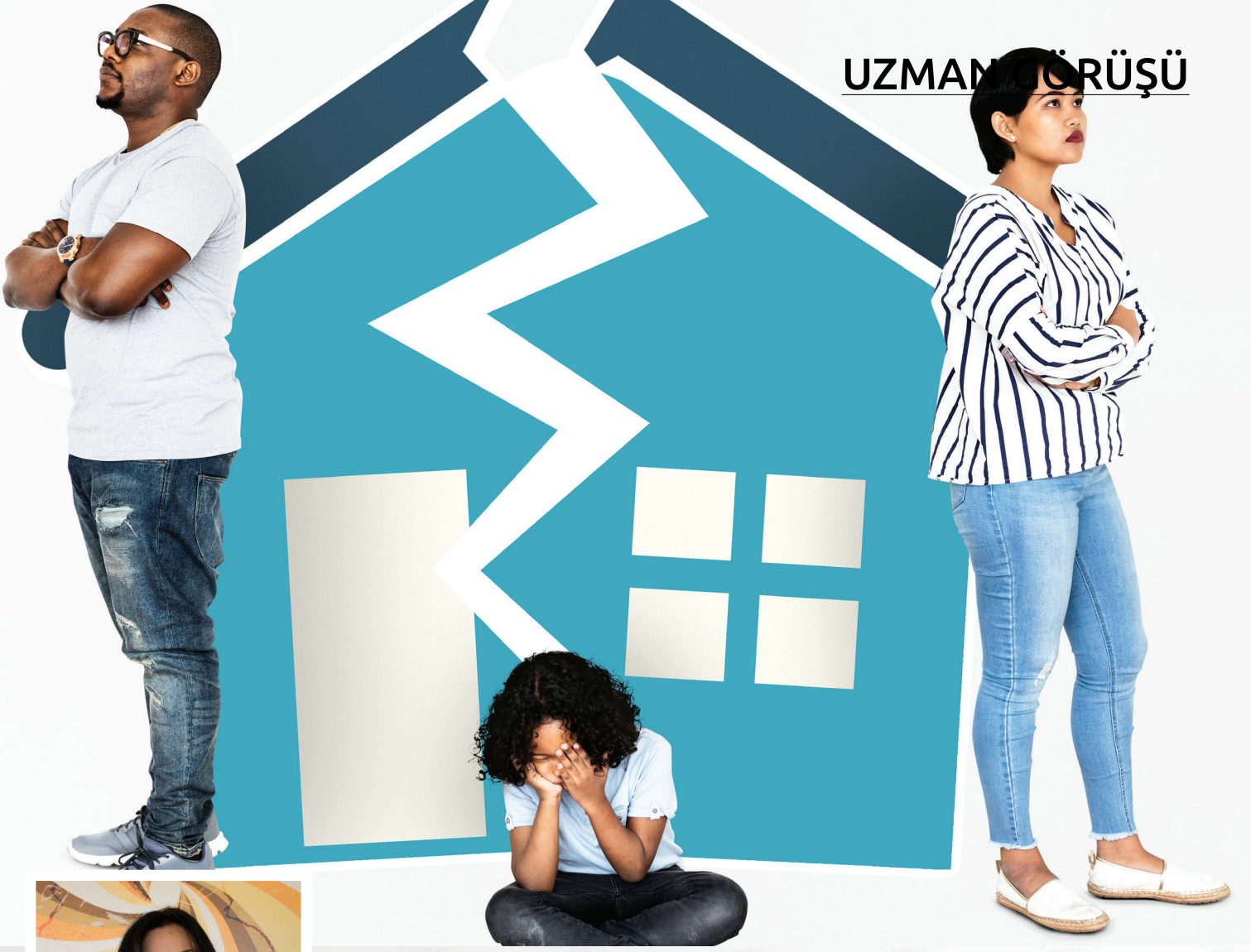
Duyu bütünleme, bireyin vücudundan ve çevreden gelen duyuşsal bilgileri organize eden, uygun olarak kullanmayı sağlayan nörolojik bir süreçtir.

- Planlama Becerisi
- Okular motor kontrol
- El göz koordinasyonu
- Postural düzenleme
- Mantıklı aktivite
- Asıl işe dikkat
- Görsel-uzaysal algı
- Dikkat süresi
- Emosyonel stabilite
- Postural güvenlik
- Akademik öğrenme becerisi
- Beceri organizasyonu
- Vücut-beynin özelleşmesi
- Öz denetim
- Kendine güven
- Konsantrasyon yeteneği
- Kendine saygı
- Düşünceyi özetleme

- Hareket ve Denge (Vestibular)
- Görme (Visual System)
- Koku Duyusu
- Tat Duyusu
- Vücut Farkındalığı (Proprioseptif)
- İşitme Duyusu
- Dokunma Duyusu (Taktıl)

İLETİŞİM: 0212 211 10 91-92
info@algiozelegitim.com

Nicky Nükte ALTİKULAÇ

MS, BCBA, EI (ABA Uzmanı)
Davranış Terapisi Uzmanı

nukte@allkidsfirst.com

ÖFKELENDİĞİNDE “SAKİNLEŞ!” DEMEK YETMEZ

*Amacımız çocuğumuza öfkelenmemeyi öğretmek değil,
öfkelenildiği zaman öfkesine nasıl hâkim olacağını öğretmek olmalı*

Çocuklarımızın öfke nöbetleri sırasında, genelde ağzımızdan ilk çıkan şeylerden biri; “sakin ol, sakinleş!” gibi yönergeler oluyor. Ve çoğu zaman da bu, işe yaramıyor. Çünkü çocuğumuzun kendini nasıl sakinleştireceği konusunda herhangi bir fikri yok. Öfkelenme gayet doğal bir duygu olmasına karşın uygunsuz olan çoğu zaman öfkeyi gösterme şeklidir. Dolayısıyla amacımız çocuğumuza öfkelenmemeyi öğretmek değil, öfkelenildiği zaman öfkesine nasıl hâkim olacağını öğretmek olmalı. Hepimiz zaman zaman öfkelenir ve hatta öfkemizi bir şekilde de ifade ederiz. Öfkemizi özgürce ifade edemeyeceğimiz ya da etmememiz gereken durumlarda da bir şekilde kendimizi sakinleştirme teknikleri uygularız. Kimimiz içimizden 10’a kadar sayarken, kimimiz derin nefes alır, kimimiz açık havaya çıkarız. Dolayısıyla biri bize öfke anımızda “sakinleş”

dediğinde ne yapmamız gerektiğini biliriz. Aynı şey çocuklarımız için de geçerli. Onlara öfkelerini kontrol edemedikleri zaman öfkelerini nasıl kontrol edip, kendilerini nasıl sakinleştirecekleri konusunda farklı teknikleri öğretmeliyiz ki “sakinleş” diyerek verdiğimiz ipucu işe yarasın. Bir başka püf nokta ise bu kendini sakinleştirme tekniklerini öfke nöbetleri sırasında öğretmeye çalışmamak. Çocuğun yaşı, cinsiyeti ve bilişsel seviyesine göre farklılıklar göstermesiyle birlikte benim kullandığım tekniklerden bazıları: Öfke yastıkları (öfkelenildiği zaman spesifik bir yastığı yumruklama vs) 10’a kadar sayma, ellerini kavuşturup sıkmak, pantolonuna anahtarlık şeklinde iliştirilmiş stres topu ile oynama, kuytu ve loş bir köşede oturma, ortamdaki uzaklaşmak, yüzünü yıkamak, ciklet çiğnemek, vs...

ALL KIDS FIRST LLC.

**Enhancing Your Child's Potential
All Kids First&connecting Dots**

**NICKY NUKTE
ALTIKULAÇ
MS BCBA EI**

**ÖZEL EĞİTİMDE
ABA YAKLAŞIMI**

**ABA TERAPİ UZMANI
NICKY NUKTE ALTIKULAÇ
ÜÇ AYDA BİR TÜRKİYE'DE
KONSÜLTASYON YAPMAKTADIR.
GELİŞ TARİHLERİ, ABLLS,
TEST DETAYLARI VE RANDEVU İÇİN
ARAYINIZ.**

**www.allkidsfirst.com
nukte@allkidsfirst.com
www.akfconnectingdots.com
0212 211 43 94-95**

EL-AYAK-AĞIZ HASTALIĞI KREŞ ÇOCUKLARINI SEVİYOR

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları
Uzmanı Dr. Lale Seren

Virüs yoluyla bulaşan el ayak ağız hastalığı, kreş çağındaki çocuklarda daha sık görülüyor. El, ayak ve ağız bölgesinde kırmızı döküntülerle kendini gösteren hastalıkta elleri sık sık yıkamak önem kazanıyor.

Özellikle ilk kez kreşe giden çocukların çoğunun çok sık hastalandığını duymuşsunuzdur. Buna kalabalık ortamlara yeni girmesi ve okulda yeni mikroplarla karşılaşmasının neden olduğu düşünülür. Çocuklar zaman zaman gerek virüs yoluyla gerek bakteri yoluyla hastalanarak anne babaların endişelenmesine neden olabilirler. Son zamanlarda daha sık görülen el ayak ağız hastalığı da kreş çağındaki çocukları tehdit ediyor. El, ayak ve ağız hastalığı “enterovirus” adı verilen bazı virüslerin neden olduğu deride ve ağız boşluğunda döküntüler oluşturan bulaşıcı bir enfeksiyon hastalığı. Daha çok çocuklarda görülmesi ve lezyonların yaygın olması sebebiyle ebeveynleri telaşlandırıyor. Florence Nightingale Hastanesi, Kadıköy Tıp Merkezi’nden Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı Dr. Lale Seren, hastalıktan korunma yöntemlerine dikkat çekti.

El ayak ağız hastalığı kimlerde görülür?

En tipik özelliği çocuk yaş gurubunda özellikle de üç yaş altında görülmesidir. Kreşlerde özellikle yaz ve sonbahar mevsimlerinde görülme sıklığı artar.

El ayak ağız hastalığı nasıl bulaşır?

Virüs direk temas ya da hasta çocuğun salya, dışkı, idrar gibi salgılarıyla temas sonucu bulaşır. Bulaşmada eller kilit görevi görür. Salgı teması, oyuncaklar ve ellerle bulaşabildiğinden hasta çocuklar ile aynı ortamı paylaşmak, kalabalık ortamlarda bulunmak hastalığın bulaşma riskini artırır. Bulaşmayı takiben kuluçka dönemi 5-7 gündür.

Bu hastalığın bulaştırıcılığı döküntüler çıkmadan önceki 3 gün ve döküntüler solup ateş düştükten sonraki 5 gündür.

Hastalığın belirtileri nelerdir?

İlk bulgular halsizlik, kırgınlık halidir. Bunu düşük düzeyde bir ateş takip eder. Ateş 38-38,5 C dir. Ateşin süresi ortalama 3 gündür. Bu süre 7 güne kadar da uzayabilir. Bunun yanı sıra iştah kaybı, huzursuzluk, boğaz ağrısı, yemek yerken ağızda acıma, yutamama, ağız etrafında ve içinde ağrılı döküntüler,

avuç içi ve ayak tabanında ağrısız kaşıntısız döküntüler ve soyulmalar görülebilir. Hastalık 7-10 gün kadar sürer. Ancak virüsün vücut salgılarıyla ve dışkıyla atılımı haftalar sürer.

Hastalık nasıl teşhis edilir?

Teşhis klinik bulgulara dayanır. Hastalık genellikle döküntüler ortaya çıktıktan sonra muayene ile teşhis edilir. Virüs ağız salgısından, dışkıdan ve derideki lezyonlardan izole edilebilir.

Tedavisi nasıl olmalıdır?

Tedavi ateş düşürücü ve ağrı kesiciler ile çocuğu rahatlatmak, sıvı ve besin desteği yapmaktır. Aspirin kullanılmamalıdır. Ağızdaki yaraların bakımı için lokal uygulamalar, ağız spreyleri, vitamin desteği verilebilir. Deri lezyonlarının bakımı önemlidir. Komplikasyon varlığında ek destek tedaviler verilir.

Temizliğe dikkat!

Bu hastalıkta korunma çok önemlidir. Bu nedenle anne-babalar aşağıdaki şeylere dikkat etmelidirler:

- Virüs sabunla etkisiz hale geldiğinden el yıkamak en önemli koruyucu uygulamadır.
- Oyuncakların ve çocukların bulunduğu ortamların temizliği de unutulmamalıdır.
- Hasta çocukların özellikle ateşli olduğu dönemlerde kreşe ve okula gönderilmemesi gerekir.
- Ancak ateşsiz çocuğun yuvaya ya da kreşe gitmesinde bir sakınca bulunmamaktadır.
- Hasta çocuklar, bağışıklığı bozulmuş veya organ nakli yapılan kişilerden uzak tutulmalıdır.
- Gebelikte fetusa ve anneye ait riskler kesin olarak bilinmemektedir. Bu nedenle gebelerin hastalarla temasının engellenmesi önerilir.
- Henüz el, ayak ve ağız hastalığına karşı koruyuculuğu sağlayabilecek bir aşı yoktur.

YENİ SİSTEM AİLE VE ÇOCUKLARI NASIL ETKİLİYOR?

Özel eğitim alanına getirilen kameralı görüntüleme sistemi, eğitimciler bir yana en çok biz aileleri ve çocuklarımızı olumsuz etkileyecek.

Parin YAKUPYAN
ÖCED Yönetim Kurulu Başkanı
Otizmli Genç Annesi
parin@oced.org.tr

Özel eğitime giden birçok velinin tek bir amacı vardır: “Çocuklarının bağımsız şekilde hayata katılması, akranlarının düzeyine ya da yakın bir noktaya erişmesi”. Bizler anneler olarak, 8+4 seansı yetersiz bulurken, öncelikle ders süremiz 40 dakikaya düşürülmüş, ardından zaten yetersiz olan eğitimimizin içi boşaltılmaya başlanmıştır. Bizler çocuklarımız için bir gelecek planlarken birilerinin onların geleceği ile oynamasına razı değiliz ve olmayacağız. Bizler çocuğumuzun özel gelişim göstermesinden dolayı özel eğitim alıyoruz ve bu bizim en doğal hakkımız. Bu hakkımızı “çocuğumuzun bireysel farklılığına göre” yapılmasına yöneticilerimizin de destek olmasını bekliyoruz. Bu sebeple, faaliyete geçirilen sistemin doğuracağı sorunları görmeli, daha uygun bir denetleme mekanizması getirmeliler. Milli Eğitim Bakanlığı’nın 1 Ekim 2018 tarihi itibarıyla özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerine getirmiş olduğu kamera sistemi, bu açıdan önemli. Yeni sistem, çocuklarımız ve biz özel gereksinimli birey velileri açısından ciddi sorunlar teşkil ediyor. Bu sorunları maddeler halinde sıralarsak;

- 1- Kurumlar öncelikle çocuklarımızı getirmeye odaklanacaktır. Çocuklarımızın aldığı eğitimin içeriğinden ziyade sadece gelmelerine odaklı bir sistem ise, başlı başına özel eğitimin amaçlarına aykırı olacak ve eğitimin kalitesi düşecektir.
- 2- Aynı ay içerisinde bile birçok kez eğitimci değişikliği olabilecektir. Bunun sebebi de yine çocuklarımızın belirlenen 8 seansı tamamlamasıdır.

- 3- Çocuklarımız hasta olduğunda veya herhangi acil bir iş durumunda derslerimizi telafiye ayırma durumumuz zorlaşacaktır.
- 4- Çocuklarımız okul saatlerinde (Okula gitmiyor olsalar bile, okul kayıtları varsa) kesinlikle o saatlerde özel eğitim hizmetinden faydalanamayacaklardır. Bu konuda biz veliler olarak yaptığımız esneklik ortadan kalkmış olacaktır.
- 5- Çocuklarımızın öğrenmeye en uygun olduğu zaman diliminde değil, sistemin en uygun olduğu zaman diliminde özel eğitim hizmetlerinden faydalanacaktır.
- 6- Çocuklarımız, hiçbir örneği bulunmayan bir şekilde ders giriş ve çıkışlarında yüzlerini kameraya dönüp teşhis edilebilecek bir halde eğitim almak zorunda bırakılacaktır.
- 7- Aldığımız grup eğitimleri ya kalkacak ya da homojen olmayan bir yapıda karşıma gelecektir.
- 8- Çeşitli bölgelerden oluşan ve değişik iklim koşullarının yaşandığı ülkemizde birçok çocuğumuz bu sistem ile mağdur olacaktır, eğitimleri aksayacaktır.
- 9- Çocuklarımızın metalaştırılmasının önü açılmış olmaktadır.
- 10- Denetlemenin başka türlü yolları bulunabilecek iken, çocuklarımız ve bizler rencide edilerek bu iş yapılmaktadır.

Ayrıca sizlere anayasal olarak güvence altına alınan haklarımızın bir kısmından bahsedeceğim: Anayasanın 10. maddesinde; “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebepler-

le ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.” der. Engelli çocuklarımız haricinde hiçbir eğitim sistemi çocuğu kamera sistemiyle kontrol etmezken, sadece engelli çocuklarımız için reva görülen sistem, bu yanıyla anayasaya aykırıdır.

20. maddede “Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz. Adli soruşturma ve kovuşturmanın gerektirdiği istisnalar saklıdır.” der.

Yine sadece engelli çocuklarımızın özel hayatına saygı gösterilmemesi de anayasaya aykırıdır. Kamera tarafından çekiliyor diye bazı velilerin çocuklarının rehabilitasyon eğitimine ara verdiklerini duyuyoruz.

42. maddede “Kimse, eğitim ve öğretim haklarından yoksun bırakılamaz. Devlet, durumları sebebiyle özel eğitime ihtiyacı olanları topluma yararlı kılacak tedbirleri alır.” der. Dolayısıyla çocukları sistemdeki aksaklıklar yüzünden 8 saatlik eğitim hakkından mahrum bırakan bir sistem anayasaya aykırıdır.

Ayrıca ülkemizin altına imzasını attığı uluslararası anlaşmalar, bildiriler ve sözleşmeler bulunmaktadır.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 8. maddesi Özel Hayatın ve Aile Hayatının Korunması ile ilgilidir. Bu maddede “Herkes özel ve aile yaşamına, konutuna ve haberleşmesine saygı gösterilmesi hakkına sahiptir.” der.

Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme’de yine ülkemizin imzası bulunmaktadır. Bu sözleşmenin giriş bölümünün (h) bendinde “Bir kişinin engelli olduğu için ayrımcılığa maruz kalmasının her bireyin doğuştan sahip olduğu insanlık onuru ve değerinin de ihlal edilmesi anlamına geldiğini de kabul ederek...” der. Toplumumuzda devletimizin desteği ile yapılan hangi eğitim türü bu şekilde bir ayrımcılıkla denetle-

niyor? Ancak özel gereksinimli bireyler ve aileleri sadece şu an bu şekilde bir denetime tabi tutuluyor. Aynı bölümün (i), (j), (v) (w), (y) bentleri de benzer hususlara değinmektedir. (o) bendinde ise; “Engellilerin kendilerini doğrudan ilgilendirenler de dâhil olmak üzere politika ve programlarla ilgili karar alma süreçlerine etkin olarak katılabilmeleri gerektiğini dikkate alarak...” der. Oysa ülkemizde bizim çocuklarımız için yapılan hiçbir işte doğrudan ya da dolaylı olarak fikrimiz alınmıyor ki! Bizim adımıza başkaları karar veriyor ama bu işin içinde biz de varız. Aksayan yönlerini biz görüyoruz. Biz çocuklarımız için tabii ki en iyisini istiyoruz.

Aynı sözleşmenin 1. maddesinde sözleşmenin amacı olarak “Engellilerin tüm insan hak ve temel özgürlüklerinden tam ve eşit şekilde yararlanmasını teşvik ve temin etmek ve insanlık onurlarına saygıyı güçlendirmektir” der.

7. maddesinin 2. fıkrasında taraf devletler “Engelli çocuklarla ilgili tüm eylemlerde çocuğun çıkarının gözetilmesine öncelik verir” der.

Aynı sözleşmenin 3, 4, 5, 8, 22, 24, 26. maddeleri de bahsettiğim konularla ilgilidir.

Ve ayrıca Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme’nin 17. maddesi de yapılan uygulamanın karşıtı bir maddedir.

Zaten hayata geriden başlayan, hayat yarışını yakalamak için azami bir çırpınıs içerisinde olan bizlerin şevki ve azmi, başta anayasada, sonra uluslararası sözleşmelerde ve uluslararası hukukta hiçbir zemini olmayan bu gibi uygulamalar ile kırılmamalıdır. Bizler bu hayatta çocuklarımızın normal gelişen akranları ile aynı hak ve statüde olmalarını istiyoruz. Bizden sonrası için onların haklarını şimdiden savunmak zorundayız. Hayata bu konumda ve şekilde başlamak ne çocuklarımızın ne de bizlerin tercihi ama rencide etmeyen ve özüne uygun bir denetim mekanizması kurmak sizlerin tercihi olacaktır. Ve biz bunun gerçekleşeceğine inanıyoruz.

ÇOCUKLARIMIN HİÇBİRİNE AŞI YAPTIRMADIM

ÖÇED Yönetim Kurulu Başkan Yardımcımız Selim Parlak ile otizm konusunda duyarlılık ve farkındalık sahibi eski Türk basketbolcusu Mirsad Türkcan ile buluştuk.

Selim Parlak: Çocuklarına aşı yaptırmadığını söyledin... Aşıların otizm yaptığını düşünüyor musun?

Evet yaptırmadım. Özellikle MMR (kızamık, kızamıkçık, kabakulak) yaptırmadım. Doktor bir aileden geliyorum. Annem pediatrist babam kardiyolog. Onlar her türlü şeyi takip ediyorlar. Onlardan böyle bir uyarı geldi. Ben de yaptırmadım. Pişman da olmadım. Eski eşimden dolayı da otizmi yakından biliyorum. Eski eşimin erkek kardeşi otizmliydi. Ama tanısı geç kondu. Sırbistan'da Novi Pazar çok küçük bir yer olduğu için tedavi merkezi yoktu. Türkiye'ye geldi. Tedavi için Türkiye'ye geldiğinde 11 yaşındaydı. Ama eğitim aldığı o 4-5 ayda inanılmaz geliştirdi kendini. Sonra tabii ki Sırbistan'a döndüler. Şu anda Novi Pazar'daki okulda eğitim alıyor. Çok daha iyi olduğunu duyuyorum.

Neslihan Arslan: Otizmden bu şekilde mi haberdar oldunuz?

Yok ben zaten daha önce de biliyordum. Doktor ailenin bir çocuğu olduğum için duymuştum. Annem babam işle ilgili evde konuşurlardı. Yemek yerken, kahve içerken bahsettikleri için haberim vardı.

Peki anne babadan dolayı tıbbi ilgi duymadınız mı?

Hayır. Ben spora yöneldim. Büyük ablam çocuk psikiyatristi oldu.

Selim Parlak: Farkındalığın oluşması için bunların hepsi avantaj diye düşünüyorum. Peki uzun boydan dolayı mı baskete yöneldin?

İlk sporum futbol, sonra voleybola geçtim. Ben hiçbir zaman profesyonel düşünmüyordum. Sonra kendi kendine gelişti. "Sporcu olacağım" diye bu yola çıkmadım. Ben aslında basketbola geç başladım. 13-14 yaşındaydım. Yugoslavya'da 1992'de bir savaş başladı. Babam, o savaştan uzak kalmam için beni Türkiye'deki akrabaların yanına yolladı. Efes Pilsen'in yaz okuluna gittim. "Bu çocuk yetenekli, burada kalsın"

dediler. Öyle gelişti.

Aşılar dışında sizce neler otizme yol açıyor?

Bugün bence bilgisayarlar, cep telefonları çocuklara çok zarar veriyor diye düşünüyorum. Mesela oğlum Reyan'a bakıcı ablamız Leyla yemek yedirirken telefonu açıyordu. Ben de bunu yasakladım. Yemek yemesin problem değil. Sonra da yiyebilir. Mesela restoranda bir aile oturuyor. Anne babanın elinde telefon, çocukların önünde i-pad. Birbirleriyle konuşmuyorlar. Ben cep telefonlarından bu yüzden nefret ediyorum. Mesela çok örneği var 2,5-3 yaşındaki çocuk konuşmuyor. Annem diyor ki "Sen 15-16 aylıkken her şeyi konuşuyordun". Bence zihinsel olarak çocuğa çok zararları var. Anne babalar çocuğu susturmak için telefonu eline veriyor ama aslında çok yanlış bir şey. Çocuğun ağlaması lazım, bir şey istemesi lazım, istediği şeyi almak için mücadele etmesi lazım. Aşılardan sonra en büyük tehlike bu bence.

Selim Parlak: Katılıyorum. Teknolojinin yaymış olduğu dalgalar fiziksel olarak bizi etkiliyor, bunun haricinde bunlara sürekli bakarak "uyaran eksikliği"ne maruz kalıyoruz. Anne baba dışarıdan sesleniyor, Adem ya da Arat diye. Bakmıyor ki çocuk...

Evet bence küçük çocuklara çok zararlı. Büyüdükten sonra zaten ihtiyaç.

16 yıllık profesyonel basketbol hayatınız oldu. 33 yaşında bıraktınız. Erken olduğunu düşünmüyor musunuz?

Son dönemde bir sakatlık yaşadım. Zaten sporcunun doğru bir zamanda sporla vedalaşması lazım. Seyircinin aklında "Ne kadar büyük oyuncuydu" diye kalması lazım. Sporun düni yoktur, bugün ve yarındır. 10 sene çok iyi oynayabilirsiniz. Bir sene değil, 3-4 maç kötü oynadığınız zaman insanlar ne kadar severse sevsin, sizden sürekli o performansı bekler. Ben de fiziksel olarak kendime baktım, baktım olmuyor böyle bir karar aldım. İyi ki de böyle yapmışım.

Sonra ne yaptınız?

Bir süre Fenerbahçe camiası içinde kaldım. Aziz Başkan benden rica etti. Bir-bir buçuk sene yönetici olarak çalıştım. Ama çok stresli bir iş. Benim çocuklar da küçüktü onlarla daha fazla birlikte olmam gerekiyordu. Sonra ayrıldım. Şu anda bazı arkadaşlarla birlikte uluslararası bir menajerlik şirketi kurduk. Hem futbol hem basketbol sporcularını takımlara yönlendiriyoruz. Genç yetenekleri alıp eğitmek, nasıl bir spor hayatı yaşamaları lazım, nereden uzak durmalılar, Avrupa'ya giderlerse ne yaparlar, yurtdışında kariyerlerine nasıl yön verirler gibi konularda menajerlik yapıyoruz. İşimi çok seviyorum. Sporun içinde kaldım.

NBA'de oynayan ilk Türk futbolcu unvanına sahipsiniz. Bu macera nasıl gerçekleşti?

Hep ilk ben gideceğim diye bir hayalim vardı. Gerçekten bunun için çok çalıştım. Novi Pazar'da savaş dönemi çok kötüydü. Benim geri dönme şansım yoktu. Onu da kabullendiğim için kendime yatırım yaptım. Normal idman 2-4 saatse ben her zaman ekstra iki saat her gün çalıştım. Sonuçta çalıştığın zaman sonucunu alabiliyorsun. NBA'da iki buçuk sene kaldım. Keşke biraz daha sabırlı olup kalsaydım ama olmadı. Sonra Avrupa'ya döndüm. Avrupa'da istediğim takımlarda oynadım. İstedğim seviyeye meslek anlamında ulaştım. Sonuçta mutluyum.

Selim Parlak: 2012'deki jübilen çok kalabalıktı. Ülker Sports Arena'da duygusal anlar da yaşandı...

Tabii kolay değildi. Harun Erdenay dedi ki "Bak gör ağlayacaksın". Ben ağlamam dedim. İddiaya girdik. Ben 10 dakika sonra ağladım. "Ben sana ne dedim gördün mü?" dedi. Çünkü spor hayatın bitiyor. Sporcular ne zaman ölür? Birincisi

jübile yaptığı zaman, ikincisi gerçekten öldüğü zaman. Ben mesela rüyalarımnda kaç defa gördüm: Ben basketbola tekrar başlıyorum, yeniden insanlar "Gel bizim takımda oyna" diye ikna etmeye çalışıyorlar. Çünkü hayatımız o. 15 yaşından beri 34 yaşına kadar 20 yıl gece-gündüz bu işi yaptık. Tatil, yaz, kış demeden... Bizim hayatımız hep uçak, salon, antrenman, maç arasında geçti. İyi mi oynadım, kötü mü oynadım, antrenör beni seviyor mu, sevmiyor mu diye geçti. Bütün dünyamız buydu.

Siz de takip etmişsinizdir. Doktorlar NBA oyuncularını ve beyzbolcular üzerinde bir araştırma yapmışlar. Spor bırakan eski oyuncuların yüzde 91'inde ağır depresyon tespit edilmiş. Kariyerini bıraktıktan sonra bir oyuncularda büyük bir boşluk oluyor. Ben en azından kendi işimi kurdum. Bazı oyuncular, hazırlıksız, birden bitiriyorlar. İlk üç ay güzel. İstedğin şeyleri yapıyor, istediğin saatte kalkıyorsun. Üç beş ay sonra ben ne yapacağım diyorsun. Sıkılıyorsun. Ondan sonra bir yere para yatırmak istiyorsun. Çoğu sporcu yanlış yatırımlar yapıyor. Sonra depresyon. Benim tavsiyem oynarken son bir iki sene ileriye dönük ne yapacağını planlaman lazım. Spor okulu açabilirsin, menajerlik yapabilirsin. Profesyonel spor hayatı bittikten sonra yoluna devam edersin.

2012'deki jübilenizden elde edilen tüm geliri bir zihinsel engelli okuluna bağışlamışsınız...

Evet hepsini Sırbistan Novi Pazar'da yapılacak özel bir okula bağışladım. Sahibi hayatını kaybettikten sonra okul devlete geçti. Ben iki sene önce ziyarete gittim. 130-150 bin nüfuslu küçük bir yer ve orası için yeterli. İyi çalışıyorlar. Bence otizmli çocukların bizim gibi insanların desteğine ihtiyacı var. Sporcular ve sanatçılar destek olmalı. Tabii herkes bilgi sahibi değil. Ben gördüğüm için biliyorum.

3.
KEZ

OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERİ ZİHİN KURAMI TESTLERİ İLE DEĞERLENDİRME

Yrd. Doç. Dr. Alev Girli
Dokuz Eylül Üniversitesi Öğretim Üyesi

Tarih: 27 Ocak Pazar 2019
28 Ocak Pazartesi 2019
16 SAAT

Saat: 09:30 - 17:30

Yer: ALGI ÖZEL EĞİTİM MERKEZİ
Büyükdere cad. Mecidiyeköy Mah.
Kervangeçmez Sokak No:10/1
Mecidiyeköy Şişli İstanbul

SOSYAL BECERİLER VE ZİHİN KURAMI BECERİLERİNİN ÖĞRETİMİ

Türkiye'de, daha önce yapılmış eğitimlerden farklı olarak, Algi Özel Eğitim Kurumları tarafından "OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERİ ZİHİN KURAMI TESTLERİ İLE DEĞERLENDİRME" konusunda çalışacak Profesyonelleri yetiştirmek üzere DEÜ Özel Eğitim Bölümü Öğretim üyesi Dr. Alev Girli tarafından verilecek bir eğitim programı düzenlenmiştir.

Not: Eğitim Sonunda Katılım Belgesi Verilecektir.

KAYIT İÇİN ARAYINIZ
0507 923 7859
Emine Eşki Araslı

Özel Çocuklar
Eğitim ve Dayanışma Derneği
www.oced.org.tr

ALGI GRUP
www.algigrup.com.tr

"Algi Akademi"; Algi Grup'un eğitim öğretim içerikli tüm organizasyonlarının ismidir.

**ALGI
AKADEMİ**

“Annelik” Yapan Bir Babanın Öyküsü: Okyanus Cenneti

Prof. Dr. Hayriyem Zeynep Altan
hayriyemzeynep.altan@nisantasi.edu.tr

Bugün geldiğimiz nokta, otizm olgusunun toplumsal kökenlerini dikkate almamızı şart koşar. Daha açık biçimde ifade edersek, otizmin tarihselliğini takip ederken; buna evrensel düzeyde eşlik eden bir “ahlaki anlatı”nın varlığıyla karşılaşırız. Örneğin, Amerika’da, 1940’larda çocuk şizofrenisi adı altında sınıflandırılan bu olgu, “akıl zayıflığı” ile ilişkilendirilerek tanınmıştı. Bu dönemde ve uzunca bir dönem akıl zayıflığı “sınıfsal ve ırksal” bir olgu olarak görüldü. Yani siyahilere, alt sınıflara ait bir sorun gibi algılandı. Dahası suç ve yozlaşmayla ilişki kurularak; ahlaki bir anlatı çerçevesinde yaklaşıldı. Benzer bir anlayışın uzantılarını birçok ülkede ve günümüzde de görmek mümkün. Örneğin, 1970’lerde otizmlili çocukların anneleri, çocuklarına karşı soğuk ve ilgisiz olmakla suçlandı. Leo Kanner’ın “buzdolabı anne” imgesi uzun süre geçerliliğini korudu. Bernard Rimland ve Lorna Wing gibi nüfuz sahibi ebeveynlerin aynı zamanda geniş kitlelere ulaşabilen akıl sağlığı uzmanları olmaları ve yoğun lobicilik faaliyetleri bu süreci tersine çevirdi. Bugün otizmlili bir çocuğun ya da bireyin en büyük yardımcısının ve sürecin tanığının “anne” olduğunu biliyoruz. Annenin otizmlili çocuğunun hayata tutunmasındaki olağanüstü çabasını “Temple Grandin”’in hikâyesinden anımsarsınız. Zira ilk dosyamızı dünya çapında tanınmış, otizmin öz savunucularından biri olan Prof. Dr. Grandin’e ayırmıştık. Bu dosyamız ise annenin yokluğunda annelik rolüne de sahip çıkan, olağanüstü bir çabanın ve sevginin öznesi olan bir babanın öyküsü.

Hem senaryosunu hem de yönetmenliğini Xiao Lu Xue’nin

yaptığı, 2010 yapımı bir Çin filmi, Okyanus Cenneti. Ayrıca Çin’de otizmi ilk ele alan film olmasıyla da dikkatleri üzerine çekiyor. Aksiyon filmleriyle ün yapmış aktör Jet Li’nin alışıldık olmayan bir rolde çok başarılı olarak tüm dünyaya ezber bozdurduğu bir öyküden söz ediyoruz. Bu filmi, otizmi ele alan pek çok Amerikan filmi içinde ayrıcalıklı bir yere koymak gerektiğini düşünüyorum. Bu düşüncemin kaynağını sorgulayacak olursam; bize çok yakın olmayan bir Uzak Doğu kültürüne karşın, filmin kültürleri aşarak insanın özüne dokunan naifliğine ulaşıyorum. Öykü öylesine sade, öylesine kendiliğindenlik dolu ki; bir seyirci olarak filme hiçbir mesafe koyma gereksinimi hissetmiyorsunuz. Aynı zamanda bir belgesel gerçekliğinde hareket eden ama bunu yaparken; imgelelerin ve metaforların kurduğu bir alt metni büyümlü bir atmosferle saran özel bir biçim yakalamış yönetmen. Kimi karelerde gırtlığımıza tonlarca ağırlık bağlanmış gibi bir acı duymama neden olan bu baba ve oğul duygusal bir şölene davet etti beni. Bu bir insanlık şöleni. Her birimizi dünyadaki payımıza sahip çıkarken diğeriyle eşitleyen, insan olma paydasında buluşturan bir var olma bilincinden söz ediyoruz burada. Adaletin herkes için ol-

madığı, çoğu insanının kendi ülkesinde milli gelirden hakkı olanı alamadığı, küreselliğin güçlünün hükümrancılığına evrildiği yeni dünya düzeninde, iyiliğin ve emeğin gücüne seslenen bu öykü değerli bir şey sunuyor bize: Sevgi.

Film, Sam Wong adındaki bir babanın, oğlu Dafu ile ilişkisine odaklanıyor. Wong’un eşi, oğlunun otizmlı olduğunu bir türlü kabul edemeyip sırlı bir biçimde ölmüş. Wong, filmin ortalarında bu bilgiyi patronuyla sohbet ederken ifşa ediyor. Çok sevdiği karısı denizde boğulmuş, belki de intihar etmiş. Burada annenin çok iyi bir yüzücü olduğu ifade ediliyor. Anneden oğluna geçen belki de en önemli özellik bu. Çünkü film ilerledikçe görüyoruz ki; Dafu bir balık kadar doğal ve güçlü bir varlığa sahip. Ancak bir çocuğun varlıksal güvenlik duygusunun mimarı olan anneden yoksun. Bu nedenle Wong, 21 yaşındaki oğluna hem annelik hem de babalık yapıyor. Ve bunu çok yoğun bir sevgiyi taşıyarak, özveriyle gerçekleştiriyor.

Film, denizde başlar. Baba ve oğul denize atlarlar. Ayaklara bağlanmış ip göstereni ve ardından eve dönüş. Bunun bir intihar düşü olup olmadığı pek anlaşılmaz. Ancak büyük olasılıkla intihardan dönülmüştür. Zira Wong akciğer kan-

seridir ve oğlunu bırakabileceği kimse yoktur. Film seyirciye verilen bu bilgiyle birlikte nitelik değiştirir. Artık Wong’un tek düşüncesi ya oğlunu da alıp ölüme götürmektir ya da hayatta kalmasını sağlayacak biçimde onu yetiştirmektir.

Çok küçükken “zeka geriliği” ve ardından “otizm” tanısı konulan Dafu, her daim gülümseyen ve suda olmayı çok seven bir delikanlıdır. Ancak günlük davranışları çiçekleri sulamak, babasının pişirdiği yemeği yemek ve yüzmekle sınırlıdır. Ayrıca çok sevdiği oyuncak köpeğini daima televizyonun üzerine koymaktadır. Bir süre sonra bu oyuncak köpek imgesi onun saflığını niteleyen bir kod halini alır. Dahası bu köpek, bu evde Dafu’nun yaşadığının en büyük kanıtıdır. Baba ölümle iç içe yaşamaktadır. Fazla vakti yoktur. Ne yetim okulu ne de huzurevi Dafu’yu kabul eder. Anlatının bu arayış dolu bölümünde; toplumsal kurumların etkisizliğiyle karşı karşıya kalırız. Yetim okulu için yaşı büyük bulunur, huzurevi için ise çok gençtir. Son durak bir akıl hastanesidir. Buradaki birkaç kare, babanın çaresizliğinin ağırlığını seyirciye yine naif bir biçimde duyurur. Hayatın akmadığı, zamanın olmadığı bu yer ölümden de beterdir. Wong oğlunun elini hiç bırakmadan hastaneden çıkıp

gider.

Filmin en önemli mekânı okyanus parkıdır. Wong burada elektrikçi olarak çalışmaktadır. Böylece Dafu gün boyu havuzda balıklarla, yunuslarla ve kaplumbağalarla birlikte yüzebilmektedir. Dafu yüzerken bir balık kadar bütünlüklü hatta mükemmel bir varlıktır. Tek sorun, onun insan olmasıdır. Baba bu mükemmel varlığın yaşamayı hak ettiğine tüm benliğiyle inanır ve onu hayatta kalmak üzere eğitime alır. Babanın özverisi ve azmi öyle güçlüdür ki; yaşamdaki her şey ona ve Dafu'ya hizmet etmeye başlar. Bu karelerde sevginin halka halka yayılıp baba ve oğlu bir güvenlik çemberi içine aldığını duyumsarız. Bu çember; içinde komşuluğun, vefanın, emeğin, dostluğun ve izleri ancak bitmek üzere olan bir ömürde bulunabilen ortak bir belleğin ürünüdür. Anlatının bu bölümü, yaşamın; “gündelik” ve “aşkın” olmak üzere iki düzleme sahip olduğunu ve biri olmazsa diğerinin olamayacağını bizlere incelikli biçimde duyurur. Hayat bir kahvaltıya ve bir mucizeye aynı değeri verir. Güne açılmayan bir hayat; aşkınlığın simgesi olan göğsü de, denize de erişemeyecektir. Bu nedenle Dafu hayatta kalmayı öğrenmek zorundadır. Dafu'nun parmaklarını oynatarak sürekli bir şeylerin varlığını kutlarcasına sergilediği çocuksu davranış (saf iyilik göstereni), hayatın gerçekliğinin ağırlığıyla dengelenmek zorundadır. Bu, otizmli

bir bireyle otizmli olmayan bir bireyi hayatın karşısında aynı varlık sorunuyla yüzleşmeye götürüyor bence. Çünkü her birimizin Dafu kadar naif ve incinebilir olduğu bir an mutlaka geliyor ve yaşamaya devam etmekle sorumluyuz. Bu noktada bizi ayakta tutacak şey, ilişkilerimizdir ve bu ilişkileri içimize almamızı sağlayan; yalnızca bize özgü olan sevgi imgeleridir.

Dafu'nun eğitimi bitmiştir. Giyinmek, soyunmak, eve otobüsle gelmek, yumurta pişirmek ve yerleri paspaslamak dahil önemli pek çok şeyi öğrenmiştir. Yani hayatın üzerinde işlediği gündelik becerileri kazanmıştır. Geriye aşkınlığın temsili kalmıştır. Bu noktada, babası ona kendisinin çok geçmeden bir kaplumbağaya dönüşeceğini ve her daim ona suda eşlik edeceğini müjdelemiştir. İşte “kaplumbağa” burada baba-oğul birlikteliğini yaşatacak olan sevgi ve devamlılık imgesidir. Baba Wong oğlunu yalnız bırakmamak ve ona bu metaforik bağlantıyı öğretebilmek için oğluyla birlikte sırtında bir kaplumbağa kostümüyle yüzer. Okyanus parkında yapılan bu prova babanın ölümünden sonra yerini hayatın kendisine bırakacaktır. Baba ölür ve Dafu hayatta kalmayı başarır. Babasının patronu sözünü tutmuş ve onu temizlikçi olarak işe almıştır. Dafu'yu son karede okyanus parkında babasıyla (kaplumbağayla) birlikte yüzerken görürüz. Mutlu

ve güvendedir.

“Okyanus Cenneti” olağanüstü bir sevginin öznesi olan Baba Wong'un ve bu sevgiyle hayatta kalmayı başaran Oğul Dafu'nun ortak hikâyesidir. Manevi güçler içindeki “güzelliğin değerini bilme”yi temsil eder. Temple Grandin şöyle diyor:

“Bütün otistiklerin yaratıcı olduğunu ya da yaratıcılığın otizmin iyi bir yan ürünü olduğunu söyleyemem... Ancak diyeceğim şu ki, bence otistik olmak belli bir tür ‘yaratıcılığın’ ortaya çıkmasına sebep oluyor.” (Grandin, 2018: 153)

Bu cümlelerin üzerine ben de şöyle diyorum: Herkes gibi aynı kavram ve gerçeklere sahip bir bireyin, hayatı ‘önceden görülmemiş yeni bir ilişkide’ görmeyi deneyimlemesi; ancak farklı beyinlere ve duyarlılıklara sahip özel insanların sayesinde. Bu hayatlar, bu filmler, sevginin gücünü yaşamlarıyla kanıtlayan bu öznelere, bize daha iyi biri olmak ve yaşamın içini layıkıyla doldurmak için ilham veriyor. Yeni kaybettiğimiz büyük fotoğraf ustası Ara Güler'i saygıyla anarak onun sözleriyle noktayı koyuyoruz:

“Yaşam size verilmiş boş bir film; her karesini mükemmel bir biçimde doldurmaya çalışın.”

Kaynakça:

Grandin, T. ve Panek, R. (2018). Otizmli Beyin, Çev. Merve Solmaz, İstanbul, Pozitif Yayınları.

19 KASIM 2018
PAZARTESİ
10.00 - 16.00

CİNSEL EĞİTİM ÇALIŞTAYI

Özel Eğitim Öğretmeni
Hakan SADAY

CİNSEL GELİŞİM

Cinsellik nedir? Dinamikleri nelerdir?
Cinsel gelişimin kuramsal dayanağı nedir?
Çocuklarda cinsellik ne zaman başlar?
Hangi cinsel içerikli davranışlar normaldir?
Çocuklardan hangi yaşlarda cinsellikle ilgili
nasıl sorular gelebilir?

ÇOCUK İHMAL VE İSTISMARI

Çocuk ihmal ve istismarı nedir?
Hangi davranışlar istismara olarak değerlendirilir?
Çocukları kim neden nasıl istismar eder?
İstismar belirtileri nedir?
İstismara uğrayan çocuğa nasıl yaklaşılmalı?
Engelli bireylerde cinsel istismar,

ÇOCUK EĞİTİMİ

Cinsel eğitim nedir, Dünyadaki örnekleri nelerdir?
Cinsel eğitim hangi konuları kapsar?
Cinsel eğitime ne zaman başlanmalı?
Engelli bireylerin cinsel eğitimi nasıl olmalıdır?
Cinsel eğitimi kim nasıl vermeli?

YER: ALGI ÖZEL EĞİTİM KURUMLARI 4.KAT

TEL: 0507 923 7859 (EMİNE EŞKİ ARASLI)

ADRES: BÜYÜK DERE CAD. KERVANGEÇMEZ SK. NO:10/1 MECİDİYEKÖY ŞİŞLİ - İST.

NOT: EĞİTİM SONUNDA "KATILIM BELGESİ VERİLECEKTİR.

Özel Çocuklar
Eğitim ve Dayanışma Derneği
www.oecd.org.tr

ALGI GRUP
www.algigrup.com.tr

"Algi Akademi"; Algi Grup'un eğitim öğretim içerikli tüm organizasyonlarının ismidir.

**ALGI
AKADEMİ**

BAŞKANIMIZ ODFED YÖNETİM KURULU ÜYESİ SEÇİLDİ

Otizm Dernekleri Federasyonu (ODFED) 3. Olağan Genel Kurulu 20 Ekim Cumartesi günü gerçekleşti. Program, danışman ve eğitmen Adem Kuyumcu ve ODFED Başkanı Ergin Güngör'ün konuşmalarıyla başladı. Küçükyalı Kültür Merkezi'nde yapılan toplantıda, Otizm Dernekleri Federasyonu'na emeği geçen kişilere teşekkür mahiyetinde plaketler verildi. Maltepe Belediye Başkanı Ali Kılıç da toplantıya katıldı ve bir konuşma yaptı. Program; öğleden sonra yapılan oturumla faaliyet raporu sunumu, mali verilerin ibrası ve yeni yönetim kurulunun seçilmesiyle sonlandı. ÖÇED'i temsilen katılan dernek başkanımız Parin Yakupyan, 3. dönem yönetim kurulu üyesi olarak seçildi. Bu vesileyle yeni yönetime başarılar dileriz.

EÇHA ÇALIŞMALARINA SON HIZLA DEVAM EDİYOR

Dedeman Bostancı Hotel'de gerçekleştirilen Engelli Çocuk Hakları Ağı (EÇHA) 4. Ağ Kurulu toplantısına ÖÇED adına birinci gün Yönetim Kurulu Başkanı Parin Yakupyan, ikinci gün ise Yönetim Kurulu üyesi Emine Eşki Araslı katıldı. Avrupa Birliği tarafından fonlanan, "Batı Balkanlar ve Türkiye'de Çocuğu Şiddetten Korumaya ve Engelli Çocukların Sosyal İçermesinin Desteklenmesi Projesi" kapsamında, Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) Türkiye'nin destekleriyle faaliyetlerini gerçekleştiren EÇHA'nın üye sayısı 62'ye ulaştı. Toplantıya 47 STK'dan 66 kişi katılım sağladı. İlk gün STK'ların kendilerini tanıtmalarıyla başlayan program, güncel durum değerlendirmesi ve ortak hareket planı oluşturulması ile devam etti. Süleyman Akbulut ve Hakan Özgül'ün sunumlarıyla idari başvuru yöntemleri ve dilekçe oluşturma konuşuldu. Örnek hazırlanan dilekçeler ile toplantının birinci günü sona erdi. İkinci gün STK tanıtımları ve lobi çalışmaları eğitimi ile başlayan gün, lobi faaliyetleri için atölye çalışmaları ile devam etti. Sosyal medya eğitimi, atölye çalışmaları, sunum ve değerlendirmeler ile son buldu. Ayrıca günün sonunda "Sosyal medya nedir ve nasıl kullanılır?" da anlatıldı. İkinci kez Dedeman Bostancı Otel'de gerçekleşen Engelli Çocuk Hakları Ağı (EÇHA)'nın 5'inci Ağ Kurulu Toplantısı'na ise bu defa ÖÇED'ten sadece Yönetim Kurulu Üyesi Emine Eşki Araslı katıldı. Toplantıda uyumsuzluk yönetimi ve işbirliği eğitimi ile deneyimsel eğitim anlatılarak merkezi çatışma yönetimi davranış modlarından bahsedildi. İstanbul Milli Eğitim Müdürü Levent Yazıcı da toplantıya katılarak STK'ların sorularını cevapladı.

KAYNAŞTIRMANIN FAYDALARI ANLATILDI

Ümraniye Mehmet Akif İnan Ortaokulu'nda "otizm ve kaynaştırma aile eğitimi" verildi. Özel eğitim öğretmeni Hakan Saday ve ÖÇED Yönetim Kurulu Başkanı ve otizmlı birey annesi Parin Yakupyan'ın konuşmacı olarak katıldığı eğitimde, "Otizm ve farklılıklara bakış açısı nedir, çevreye düşen sorumluluklar nelerdir, farkındalık ve toplum desteği neden önemlidir, kaynaştırma genel olarak nedir, kaynaştırmanın otizmlı çocuğa, normal gelişen diğer çocuklara ve öğretmenlere faydası nedir?" başlıklarında bir seminer verildi. Seminare sınıfında otizmlı çocuk olan öğretmenler ve otizmlı çocuk sahibi veliler katılım gösterdi. Seminerden sonra veliler memnuniyetini dile getirdi.

MİMARİ ERİŞİLEBİLİRLİĞE DİKKAT ÇEKİLDİ

İstanbul Bilgi Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu'nda "Konaklama ve Gastronomi İşletmelerinde Mimari Erişilebilirlik ve Doğru İletişim" konulu bir konferans düzenlendi. Konferansın konuşmacısı danışman ve eğitmen Adem Kuyumcu, hem rakamlarla güncel durumu değerlendirdi hem de konaklama ve gastronomi işletmelerinin engelli bireylerin faydalanabileceği şekilde tasarlanmasının önemini aktardı. Konferansta ÖÇED adına toplantıya katılan yönetim kurulu üyemiz Emine Eşki Araslı'ya Parin Yakupyan adına teşekkür belgesi verildi.

ENGELLİ ÇOCUKLAR İÇİN TOPLANDIK

Avrupa Birliği (AB), Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF), Avrupa Engelliler Forumu (EDF) ve Uluslararası Çocuk Merkezi (ICC)'nin birlikte yürüttüğü "Batı Balkanlar ve Türkiye'de Çocukların Şiddetten Korunması, Engelli Çocukların Toplumsal Yaşama Katılımının Desteklenmesi" ortak programı kapsamında bir bölge toplantısı düzenlendi. Ankara'daki Anadolu Hotels Downtown'da düzenlenen toplantıya ÖÇED adına Yönetim Kurulu Üyesi Gamze Emine Eşki katıldı. 16 ilden 60 sivil toplum kuruluşunun yer aldığı toplantıda katılımcılar, iki gün boyunca uluslararası insan hakları mekanizmalarını yakından tanıyarak, uluslararası sözleşmelerden doğan haklar ve "gölge raporlama" gibi etkili araçlar hakkında ayrıntılı bilgi sahibi oldu.

TOM SEKRETERYASI ANADOLU OTİZM'DE

Türkiye Otizm Meclisi (TOM) 4. Olağan Genel Kurulu Tohum Otizm Vakfı organizasyonu ile Titanic Business Kartal Otel'de 3-4 Kasım 2018 tarihlerinde gerçekleşti. Yönetim Kurulu Başkanımız Parin Yakupyan'ın katıldığı toplantıda, birinci gün üyelerin konuşmaları ve tüzüğün yeni şeklinin oluşturulması konuşulurken, ikinci gün divan seçimi, yürütme kurulu seçimi ile sonlandı. 10 asil, 5 yedek üyeden seçilen kurulun sekreteryası görevini Anadolu Otizm Vakfı üstlendi. ÖÇED olarak Türkiye Otizm Meclisi 2018-2020 dönemi yürütme kurulu ve sekreteryası seçimlerinde göreve layık bulunan ve otizm alanında çalışan STK'ları tebrik eder, başarılar dileriz.

PORTAGE ERKEN EĞİTİM SERTİFİKA PROGRAMI SONA ERDİ

Okul öncesi çocukların (0-6 yaş) gelişimsel becerilerini değerlendirmeye ve ihtiyaçlarına uygun gelişim ve eğitim programı hazırlamaya yönelik Portage Erken Eğitim Paketi Sertifika Programı, 11-12 Kasım tarihlerinde yapıldı. Dr. Ender (Uzundemir) Marangoz'un katılımcıları bilgilendirdiği sertifikasyon programında, gelişimi yavaş seyreden ve özel eğitim gerektiren çocuklara sahip anne-babalar ve bu sahada çalışanlar, bu çocukların gelişimindeki eksiklikleri tamamlamaya yönelik pek çok yaratıcı öneriler buldular.

EĞİTİM VE KARIYER GÜNLERİ'NDE BİZ DE VARIZ

İstanbul/Bahçelievler Kaymakamlığı, İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ve Bahçelievler RAM olarak İstanbul Valiliği desteğiyle "IV. Eğitim ve Kariyer Günleri" gerçekleştirilecek. 2-3-4 Aralık 2018 tarihlerinde Bahçelievler Kongre Merkezi'nde yapılacak etkinlik, gençlerin sevdiği mesleği yapabilmelerinin önünü açıyor. Birincisinde 25 bin, ikincisinde 35 bin kişinin ve toplamda 118 kurum ve kuruluşun standlarıyla katıldığı Eğitim ve Kariyer Günleri'nin üçüncüsü ise 104 kurum kuruluş, 32 seminer toplam 52 bin katılımcı ile gerçekleştirilmişti. Bu yıl 4'üncüsünün yapılacağı etkinlikte ÖÇED olarak biz de stand açarak orada olacağız. IV. Eğitim ve Kariyer Günlerine Bahçelievler'deki tüm 12. sınıf öğrencilerin yanı sıra valilik oluru ile İstanbul'daki tüm lise öğrencilerinin katılımı sağlanacak.

Etkinlik sayesinde fuara katılan eğitim kurumları geniş bir öğrenci kitlesiyle buluşup, onların hedeflerini belirlemelerine katkı sunma ve onlara kendi kurumlarını tanıtmaya imkânı bulacaklar.

Aralarında Prof. Dr. Deniz Ülke Arıboğan, tiyatro ve sinema oyuncusu Hakan Bilgin, Eski Emniyet Müdürü Hanefi Avcı, Uzman Türkolog Kezban Küçük, Türkiye Zeka Vakfı Başkanı Emrehan Halıcı, YTÜ Öğrenci Dekanı Prof. Dr. M. Engin Deniz, Türkiye Dijital Oyunlar Kurucu Federasyonu Kurucu Başkanı Mevlüt Dinç, Gıda Dedektifi Musa Özsoy, Eğitim Uzmanı Sadık Gültekin, Türk Bilim İnsanı Prof Dr. Selin Atasoy gibi önemli isimler, etkinlikte konuşmacı olarak yer alacak.

T.C.
BAHÇELİEVLER
KAYMAKAMLIĞI

BAHÇELİEVLER
İLÇE MİLLİ EĞİTİM
MÜDÜRLÜĞÜ

IV. EĞİTİM VE KARIYER GÜNLERİ

www.egitimvekariyergunleri.com

2-3-4 ARALIK 2018

ÖÇED

Özel Çocuklar Eğitim ve Dayanışma Derneği

**2-3-4 Aralık 2018'de
IV. Eğitim ve Kariyer Günlerinde
SENİ DE BEKLİYORUZ**

Bahçelievler Kongre Merkezi
goo.gl/K4daWW

[f](https://www.facebook.com/bahcelievler) [i](https://www.instagram.com/bahcelievler) [y](https://www.youtube.com/bahcelievler) /bahcelievler

“OTİZM HAYATTA KALMAYI SAĞLAYAN BİR FARKLILIKTIR”

Fareler üzerinde yaptığı otizm deneyleriyle dikkat çeken fizyoloji bilim dalı uzmanı Doç. Dr. Oytun Erbaş ile otizimli beyni, otizmin olası sebeplerini ve son zamanlarda artıp artmadığını konuştuk. Kendisini de “asperger” olarak tanımlayan Erbaş, otizmin hayatta kalmayı sağlayan ve doğada insanı koruyan bir farklılık olduğunu söylüyor.

22-23 Eylül'deki 1.Uluslararası Uygulamalı Davranış Analizi Türkiye Konferansı'mıza katılarak çok ilgi çekici bir konuşma yaptınız. Konferansta “Otizmin arttığı filan yok” demiştiniz. Neden böyle düşünüyorsunuz?

Otizmden çok farkındalık arttı. Otizm artsa bile 4-5 kat değil iki kat artmış olabilir. Bunun da sebebi annelerin iş hayatına girmesi... Anneler eskiden kuluçka makinesi gibiydi. Evde oturuyordu, çocuk karnında geliyordu. Ama şimdi çalışma hayatında çevre stresine giriyorlar. Bugün kurşunsuz

benzin bulmak mümkün ama anne adayı çevrede gezindiği zaman çok yüksek miktarda kurşuna maruz kalıyor. Yani ağır metaller bir nedeni. Ama tek başına değil. Ağır metal, PVC, trafik stresi... Kombine, kümülatif bir stresten bahsediyoruz. Obezite, tam tersi sıfır beden kadın baskısı bunlar da stres faktörleri... Bu sefer ne oldu? Gerçekten otizm reel olarak arttı. Bunun da sebebi annenin çalışma hayatına girmesi ve annenin “unisex” olmasıdır. Otizmin artmasının en büyük sebebi bu.

Modern hayatta “mükemmel kadın sendromu” diye kavram oluştu. Kadın hem eve hem çocuklarına hem de işe aynı anda yetişmeye çalışıyor.

Olmuyor işte o. Annenin çektiği stresin aynısını bebek de anne karnında çekiyor. Bu defa strese uygun bir beyin geli-
şiyor. Aslında otizm, doğanın bir adaptasyonu. Ne yapıyor bu sefer? Stres olduğu zaman beyin daha çok nöron üretmek zorunda. Çünkü stresi bölüştürmek lazım. Mesela bu şuna benziyor: Bu elin nasırlaşması gibi. Çok çalışan el, büyüyor. Sağ el daha büyük neden? Çünkü iş yapıyor. Beyin de stres yaptığı için, bu ister metabolik stres, ister ağır metal stresi olsun, hücreler bölünmeyi söylüyor. Ve beyinde daha çok bağlantı oluşuyor. Aslında otizmlili kendi kendine yeten bir birey. Otizm, aslında stresin getirdiği tekillik hali. Doğa için güzel bir şey bu aslında. Kendini kapatıyor ve stereotipik hareketler yapıyor. Onun için bütün streslerin çözümleri stereotipik hareketlerdir. Ama stres her zaman otizm yapmıyor. Belli miktarda stres beyne faydalı.

Normal bir beyinle otizmlili beyini karşılaştırdığınızda ne gibi farklılıklar gördünüz?

Otizmlili beyin tartı olarak daha ağır. İkincisi normal beyine göre, korteksteki kalınlık daha fazla. Ayrıca nöronal ağ sayısı daha fazla olduğu gözleniyor. Normal beyinde çok uzun yollar var. Mesela senin görme merkezinle düşünme merkezin, koku merkezinle duyu merkezin birbirine bağlı. Otizmde ise yollar çok uzayamamış, kısa kalmış. Bu bir avantaj bana göre. Neden? Çünkü uzun yollar daha çok hata yapmaya yol açıyor. Bence beyin çok akıllı bir şey yapmış otizmde. Kısa yollar ve karışık bağlantı. Çözüm bulmaya çalışıyor aslında. Size başka bir şey söyleyeyim: Neden maymunlar şizofreni olmuyor da biz insanlar oluyoruz? Çünkü kafamızdaki yolların uzunluğu çok fazla. Parkinson’un sebebi de bu. Parkinson’un sebebi; beyindeki hareket yollarının çok uzun olması. Bir yol çok uzun olduğu zaman hasarlanma ihtimali de artıyor. O zaman otizmdeki yollar nasıl? Kısa ve fazla. Ne yapmaya çalışıyor? Stereotipik hareketler yapıyor, aynı şeyleri tekrar ediyor. Mesela hep köfte yiyor bunlar. Çok mantıklı. Düşünsenize kıtlık oldu diyelim. Devamlı aynı gıdayı yediğini düşün. Çok avantajlı. Hayatta kalabiliyorsun. Hep aynı eşle beraber. Aynı işi yapıyor. Aynı yerde saatlerce kalabiliyor. Doğada yem de olmazlar. O yüzden otizm bir hayatta kalma ürünüdür. Hayatta kalmayı sağlar.

Bir de otizmlilerin şöyle bir avantajı var: Bütün yollarda hata olmuş, karmakarışık ama bazı yollarda aşırı miktarda karmaşık işe yaramış. Mesela beyinde bir nöron çıkıyor, bu tarafa gideceğine üste dönmüş. Kendi içinde dönmesi stereotipik hareketler yaratmış ama korkunç bir çarpım yeteneği kazanabiliyor. Ben de aspergerim mesela. Yüksek fonksiyonlu otizm var bende.

Türkiye’de fareler üzerinde otizm deneyleri yapan bilim insanı bir tek siz misiniz?

Evet benim. Yurtdışında çok fazla var.

Peki farelerin otizmlili olduğunu nasıl anlıyorsunuz?

Üç tane kap var ve birbirleri arasında geçişkenlik gösteriyor. Bu kaplardaki hayvanlar birbirlerini görebiliyor. Üç kabın birinde hayvan var, diğerleri boş. Normal bir hayvan diğeriyle ilgileniyor, ama otizmlili hayvan, 10 dakika içerisinde 5 dakikasını boş kutuyla 5 dakikasını normal hayvanla geçiriyor.

Normal hayvan olduğunda, 8 dakika canlı, iki dakika boş kapla ilgilenir. Yani otizmlili fare için canlı-cansız aynı şey. Canlıyı tanıyamıyor. İkinci deneyde eski hayvanı alıyorsun, bu tarafa geçiriyorsun. Tanıdı ya bunu. Buraya da yeni hayvan koyuyorsun. Normal hayvanlar yeni hayvanla zaman geçirirken, otizmlili yine aynı 5 dakika eski, 5 dakika yeni hayvanla vakit geçiriyor. Onun için, yeni olmuş olmamış fark etmiyor. Biz mesela yeni biri geldiğinde onunla ilgileniriz. Ama otizmliler için eski yeni hepsi aynıdır. O zaman otizm nedir? Bir sosyal tanı bozukluğudur.

Beyin görüntüleme teknikleri ile otizm tespit edilebilir mi?

Hayır tespit edilemez. Otizmlilerin MR’ında normal çocuklara göre hiçbir fark yok. Beyin SPECT’leri de aynı çıkıyor. Ama tek fark var: Otizmde beynin ultra yapısı farklı. Daha karmaşık. Bir de şöyle bir şey var: Nöronlar normalde göç ediyor mesela. Mesela beyindeki nöronlar hep lif lif. Otizmlili çocukların beyni böyle değil. Biri böyle gitmiş biri yan gitmiş.

Televizyon izlemekle otizm olur mu?

Otizimde bir şey var: Hata yaparsan o yolları daha da kuvvetlendirirsin. Stereotipleri daha da arttırırsın. O yüzden bazı şeyleri söndürmek, bazı şeyleri geliştirmek gerekiyor.

Avukat Jülide Işıl BAĞATUR
jisil@bagatur.com

ÖZEL EĞİTİM MEVZUATINDA NEREYE DOĞRU GİDİYORUZ?

7 Temmuz 2018 tarihli Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nin getirdiği değişiklikleri madde madde anlatmak yerine genel kapsamda nelerin değiştiğinden bahsedeceğiz.

Özel eğitim hizmetleri ülkemizde kanunla değil yönetmelik ile düzenlenmiştir. Bu konuda en kapsamlı düzenleme 31 Mayıs 2006 tarihli 26184 sayılı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'dir. Yönetmelik son olarak 07 Temmuz Cumartesi günü yayımlanan 30471 sayılı R.G. ile değişikliğe uğramış ve yeni hali ile yürürlüğe girmiştir.

Bu yazıda yönetmeliğin tümünde madde madde neler değiştiğini anlatmak yerine genel kapsamda nelerin değiştiğinden ve, MEB'in özel eğitim politikası ve yol haritasından ve bu politikanın uluslararası sözleşmeler, özellikle BM Engelli Hakları Sözleşmesi ile uyumundan bahsetmek yerinde olacaktır.

Özel eğitim hizmetleri yönetmelik, genelge vb gibi diğer sadece özel eğitime çıkarılan kurallarla düzenlenmekle birlikte

ayrıca milli eğitime ilişkin temel mevzuat içerisinde yer alan kurallarla da düzenlenmiş bulunmaktadır. Özel eğitim hizmetlerinin düzenlenme amacı, özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin varlığından kaynaklanır. Özel eğitim ihtiyacı olan birey yeni yönetmelikte eskisinin aynı olarak "bireysel ve gelişim özellikleri ile eğitim yeterlilikleri açısından akranlarından anlamlı düzeyde farklılık gösteren birey" olarak tanımlanmıştır. (ÖEHY m. 4/t bendi) Özel eğitimde tanılama çok önemlidir. Eğitimde tanılama, Rehberlik ve Araştırma Merkezleri'nde yer alan eğitsel değerlendirme ve tanılama sürecini ifade eder. Okul ve kurumlarda özel eğitim hizmetlerinin başlaması için tıbbi tanılama öğrenciye en uygun eğitim ortamının tesbit edilmesi amacı ile kullanılır. Özel eğitime başlamak için

tıbbi tanılama yapılması şeklinde ayrıca bir zorunluluk bulunmamaktadır. Eğitsel değerlendirme ve tanılama için Rehberlik Araştırma Merkezleri'ne başvurulduğunda, çocukla ilgili değerlendirmeler yapılırken ayrıca herhangi bir konuda tıbbi teşhis ve tanılama istenebilir. Örn; göz muayenesi, işitme fonksiyonları testi vb. Nitekim önceki özel eğitim hizmetleri yönetmeliği'nde Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu'nun görevlerini düzenleyen m. 21' de bireyin eğitsel değerlendirme ve tanılanması sürecinde bireyin ailesini ve/veya okulu/kurumu, gerektiğinde tıbbi değerlendirme ile RAM'da yapılamaması durumunda psiko-sosyal değerlendirme için ilgili kurum ve kuruluşlara yönlendirmenin RAM görevleri arasına girdiğine dair çok açık bir hüküm de bulunmakta idi. Yeni Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nde maalesef bu düzenleme sadece m. 43'de Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu'nun kimlerden oluştuğuna ilişkin maddede "gerektiğinde görüşlerine başvurulmak üzere ilgili kurum ve kuruluşların personellerinin kurula katılımı sağlanır" şeklinde yer almıştır. (ÖEHY m.43/4 f.)

Tıbbi teşhis ve tanılama son derece önemlidir, yapılmasında yarar hatta zorunluluk bulunmaktadır ancak eğitim sürecinin başlaması için zorunlu bir unsur değildir. Maalesef yeni yönetmelikte MEB'in eğitsel değerlendirme ve tanılamanın tıbbi yönüne ağırlık verildiğini görmekteyiz. Yeni yönetmelik açısından en büyük eleştirilerimizden birisi de budur, önceki yönetmelik uyarınca eğitsel değerlendirme ve tanılamaya alınacak bireyler için aşağıdaki belgeler istenir:

- a) Bireyin, velisinin ya da resmî okul ve kurum yönetiminin yazılı başvurusu,
- b) Okula/kuruma kayıtlı öğrenciler için bireysel gelişim raporu,

c) Destek eğitim amaçlı müracaatlarda tıbbi tanılaması ile ilgili özürlü sağlık kurulu raporu. (MEB ÖEHY m.9)

7 Temmuz 2018 tarihli Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'ne baktığımızda ise tanılama için aşağıdaki bilgi ve belgelerin istendiğini görmekteyiz (ÖEHY m. 8);

Eğitsel değerlendirme ve tanılama için gerekli belgeler

MADDE 8 – (1) Eğitsel değerlendirme ve tanılama için;

a) Bireyin, velisinin ya da okul yönetiminin yazılı talebi,
b) Koruyucu aile yanında kalan bireyler için yapılan başvurularda koruyucu aile belgesi,

c) Okula kayıtlı olan öğrenciler için Eğitsel Değerlendirme İstek Formu (EK-3),

ç) Birey için uygun eğitim ortamına yönlendirilmesi amaçlı başvurularda gerektiğinde Engelli Sağlık Kurulu Raporu,

d) Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında hizmet sunan kurumlarda destek eğitim hizmeti almak üzere yapılan başvurularda Engelli Sağlık Kurulu Raporu,

e) Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında hizmet sunan kurumlarda destek eğitim hizmeti alan bireylerin raporlarının yenilenmesi için yapılan başvurularda ilgili kurumca düzenlenecek Dönem Sonu Bireysel Performans Değerlendirme Formu (EK-4),

Yönetmelikte göze çarpan en önemli değişikliklerden birisi bireyin uygun eğitim ortamına yönlendirilmesi amaçlı başvurularda "gerektiğinde engelli sağlık kurulu raporu" istenmesi olmuştur. Önceki yönetmelikte sadece destek eğitim amaçlı müracaatlarda tıbbi tanılama ile ilgili özürlü sağlık kurulu raporu istenirken bu kez destek eğitim amaçlı tanılama yanında gerektiğinde engelli sağlık kurulu raporu istenmesi eğitsel değerlendirme ve tanılamanın tıbbi tanılama yönünün ön plana

“Yeni yönetmelikte zaten çok az özel gereksinimli öğrencinin yararlandığı ortaöğretim kademesindeki eğitimden, özel gereksinimli öğrencilerin yararlanmasının daha da kısıtlanmış olduğu ve bu öğrencilerin daha çok mesleki ve teknik eğitime yönlendirilmiş olduğu görülmektedir.”

alınmasına neden olmuştur. Okul ve kurumlarda özel eğitim hizmetlerinin başlaması için tıbbi tanılama öğrenciye en uygun eğitim ortamının tespit edilmesi amacı ile kullanılır. Özel eğitime başlamak için tıbbi tanılama yapılması şeklinde ayrıca bir zorunluluk bulunmamaktadır. Eğitsel değerlendirme ve tanılama için Rehberlik Araştırma Merkezleri’ne başvurulduğunda, çocukla ilgili değerlendirmeler yapılırken ayrıca herhangi bir konuda tıbbi teşhis ve tanılama istenebilir. Örn; göz muayenesi, işitme fonksiyonları testi vb. Tıbbi teşhis ve tanılama son derece önemlidir, yapılmasında yarar hatta zorunluluk bulunmaktadır ancak uygun eğitim ortamı için tıbbi tanılama yerine çok daha karmaşık ve şekli bir süreç olan Engelli Sağlık Kurulu Raporu’nun istenmesi yerinde olmamıştır.

Uygulamada tıbbi tanılama “Engelli Sağlık Kurulu Raporu” ile karıştırılmaktadır. Engelli Sağlık Kurulu raporu alınması esasında sadece okul-kurum dışı destek eğitim sisteminin başlaması için zorunlu bir uygulamadır. Okul ve/veya kurumlarda özel eğitim hizmetlerinin başlaması için Engelli Sağlık Kurulu Raporu’na ihtiyaç bulunmamaktadır. Buna rağmen özel eğitime ilişkin eğitim programı, özel yetiştirilmiş personel ve uygun/yapılandırılmış eğitim ortamı demek olan özel eğitim hizmetlerine başlamak ve sürdürmek için gerektiğinde sadece çok daha üst bir kavram olan tıbbi tanılama yerine engelli sağlık kurulu raporu istenmesi veliler, aileler ve özel gereksinimi olan bireyler için gereksiz yükler yaratmaktan öteye giden bir düzenlemeden ibaret kalmıştır. Birey için uygun eğitim ortamının tespit edilmesi ve bu ortama yönlendirilmesi gerekiyorsa bunun için uzman hekim raporu yerine Engelli Sağlık Kurulu Raporu’nun istenmesi yolunun açılması zaten örselenmiş aileler/bireyler olan özel gereksinimli çocuğa sahip ailelerin hastane koridorlarında daha fazla beklemelerine, yıpranmalarına neden olacaktır.

Özürlü Sağlık Kurulu Raporu; özürlü sağlık kurulunca hazırlanan, kişilerin özür ve sağlık durumu ile kullanım amacını belirten bir belgedir. Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması Ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik 30.03.2013 tarih 28603 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır) hükümleri uyarınca özürlülere sağlanan haklardan ve verilecek hizmetlerden yararlanmak üzere “özürlü sağlık kurulu raporları” özürlülerle ilgili sınıflandırma ve ölçütler” dikkate

alınarak özürlü sağlık kurulu raporu verebilecek yetkili sağlık kurumları tarafından hazırlanır. Özürlülük sınıflandırması, önemli bir sağlık ögesi olarak özürlülüğün tanımı konusunda ortak ve standart bir dil ve çerçeveyi ifade eder. Özürlülere ilişkin sınıflandırma çalışmalarında, sınıflandırma sistemi olarak; Dünya Sağlık Örgütü tarafından sağlık ve sağlıkla ilgili durumların tanımlanması için ortak standart bir dil ve çerçeve oluşturmak amacı ile geliştirilen ve insanın işlevselliği ve kısıtlılıklarla ilgili durumlarının tanımlanmasını sağlayan çok kapsamlı uluslararası bir sınıflandırma sistemi olan “İşlevsellik Yetiştirimi ve Sağlığın Uluslararası Sınıflandırması” esas alınmaktadır. 30.03.2013 tarih, 28603 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması Ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik” uyarınca (m.7) özürlü sağlık kurulu raporlarını düzenlemeye yetkili sağlık kurumlarını ve hakem hastaneleri Sağlık Bakanlığı belirler ve internet sitesinde yayımlar. Yetkili olmayan sağlık kurumları ile 6 ncı maddede belirtilen şekilde özürlü sağlık kurulunu teşkil edemeyen sağlık kurumlarının verdiği sağlık kurulu raporları değerlendirilmeye alınmaz.

Ülkemizdeki engellilik kavramına yaklaşım tıbbi model özellikleri taşır. Engellilik, yalnızca tıbbi etmenler ile ortaya çıkan bir bozukluk olarak değerlendirilmektedir. Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkındaki Yönetmelik yaklaşık 15 yıldır ana yapısı değişmeden yürürlüktedir. 2006, 2010, 2012, 2013 yıllarında temelinde değişiklik yapılmaksızın yayınlanmıştır. Mevcut yönetmelik çocukların hak ve gereksinimlerine ulaşmalarında yarattığı engeller nedeniyle çağın gereğini karşılayamamaktadır.

Yeniden Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği’ne dönersek, yeni yönetmeliğin kaynaştırma yanında bütünleştirme uygulamalarına ilişkin ifadelerine 2012 tarihli yönetmeliğe göre daha fazla yer verdiği görülmektedir. Yönetmelikte bütünleştirme eğitimi ile amaçlanan eğitim yönteminin bütünleştirme eğitimi/kapsayıcı eğitim (inclusive education) olmadığı, kaynaştırma içerisindeki bütünleştirme uygulamaları kastedildiği, yönetmelikte yer alan özel eğitime ilişkin uygulamaların bu haliyle BM Engelli Hakları Sözleşmesi’nde düzenlenen eğitim hakkından içerik anlamında giderek uzaklaştığı görülecektir. Şöyle ki; yarı zamanlı kaynaştırma uygulamaları olan özel eğitim sınıfları açılmasının eğitimin kademeleri ile sınırlandırıldığı, tam zamanlı kaynaştırma uygulamalarının zaten yüzde dağılım olarak en az yapıldığı orta öğretim yani lise kademesinde, ortaöğretim programı uygulayan özel eğitim sınıflarının açılmasının hiç mümkün olmadığı, özel eğitim programı uygulayan özel eğitim sınıflarının açılmasının ise ancak okul öncesi, ilkökul ve ortaokul seviyesinde mümkün olduğu, lise seviyesinde ise ancak mesleki ve teknik eğitimde özel eğitim programı uygulayan özel eğitim sınıflarının açılmasına izin verildiği görülecektir. Ortaokul seviyesinde ise İmam Hatip Ortaokullarında “aynı eğitim programını uygulayan” özel eğitim sınıflarının açılmasına izin verilmediği görülecektir. (ÖEHY m. 26,27,28) Kapsayıcı eğitimde amaçlanan mümkün olduğu kadar eğitime erişimde engelleri kaldırmak olmalı iken yönetmeliğe bakıldığında, bu haliyle, zaten çok az özel gereksinimli öğrencinin yararlandığı ortaöğretim kademesindeki eğitimden özel gereksinimli öğrencilerin yararlanması daha da kısıtlanmış olduğu ve bu öğrencilerin daha çok mesleki ve teknik eğitime yönlendirilmiş olduğu görülmektedir.

Önceki yönetmelikte kaynaştırma eğitimine ilişkin hükümlerle-

rin oldukça daraltıldığı görülmektedir. Bu hükümlerden bazıları örneğin “Kaynaştırma uygulamaları yapılan okul ve kurumlardaki personel, diğer öğrenciler ve onların aileleri özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin özellikleri hakkında okul idaresince yapılan planlama doğrultusunda RAM, BEP geliştirme birimindeki ilgili kişilerce bilgilendirilir” hükmü uygulamada çok hayata geçmese, bilinmese de kanımca içerik olarak çok önemli bir düzenlemedir. Bugün mevcut okullarda özel gereksinimli öğrencilerin yaşadığı birçok sorun da diğer doğal gelişim gösteren öğrenci ve velileri ile olan ilişkilerden, onların yaklaşımlarından, tutum ve davranışlarından kaynaklanmaktadır. Veli gruplarında, whats up ve diğer sosyal medya yazışmalarında özel gereksinimli öğrenciler ve velileri etiketlenmekte, okuldan atılmaları için kampanyalar başlatılmaktadır. Bu nedenle diğer öğrenci ya da velilerin, okul çalışanlarının Okul ve RAM tarafından ilk kaynak olarak bu çocukların varlığı, işlevi (kimliği değil) kaynaştırma uygulamalarının önemi, bu uygulamaların getirdiği kazanımlar üzerinde bilgilendirilmeleri çok önem taşımaktadır. Buna karşın yeni yönetmelikte kaynaştırma/bütünleştirme uygulamaları daha da kısıtlanmış, önceki yönetmelikte yer alan bu çok önemli düzenleme ortadan kaldırılmıştır.

Yeni yönetmelikte eğitsel değerlendirme ve tanılama ile ilgili hükümlerde de değişiklikler görülmektedir. Rehberlik Araştırma Merkezleri’ndeki Özel Eğitim Değerlendirme Kurullarında yapılan eğitsel değerlendirme ve tanılamanın çağdaş yöntemlerle mümkün olduğunca multi disiplinler bir şekilde yapılması, özel gereksinimli öğrencinin tanılamanın yapıldığı andaki durumunun, ona uygun eğitim ortamının tespitinde çok önem taşımaktadır. Önceki Yönetmelikte (m.19/3,4 f.) söz konusu

multi disiplinler yapı tarafından değerlendirilmenin gerektiğine ilişkin çok önemli hükümler bulunmaktadır; “Özel eğitim değerlendirme kuruluna üyelerin dışında gerektiğinde; eğitim programcısı, odyolog, psikolog, psikometrist, sosyal çalışmacı, dil ve konuşma terapisti, fizyoterapist, uzman hekim gibi diğer meslek elemanlarından seçilecek birer kişi, çıraklık ve yaygın eğitime gidecekler için ilgili kurum temsilcisi, özel eğitime ihtiyacı olan bireyin çalıştığı kurumdaki iş yeri temsilcisi kurula üye olarak katılabilir.”(3.f) “Özel eğitim değerlendirme kurulunca, bilgilerine başvurulmak üzere; özel eğitime ihtiyaç duyan bireyin sınıf ve alan öğretmeni, sınıf rehber öğretmeni, kayıtlı olduğu okulun veya kurumun müdürü, başvuru yapan kurum temsilcisi, özel eğitim hizmetleri kurul üyesi, üniversitelerin ilgili bölümlerinden öğretim üyesi ve sivil toplum kuruluşu temsilcisi çağrılabilir.”(4.f) Bunun yerine yeni yönetmelikte Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu’nda “Gerektiğinde görüşlerine başvurulmak üzere ilgili kurum ve kuruluşların personellerinin kurula katılımı sağlanır.” (ÖEHY, m. 43/4 f.) şeklinde hüküm yer almaktadır. İçerik anlamında bu hükmün diğer hükmün yerine geçebileceği, daha sade olduğu, aynı şeyi karşıladığı iddia edilebilirse de özel eğitimde çok önemli bir başlangıç olan eğitsel değerlendirme ve tanılamanın doğru yapılabilmesi çocuğun üstün yararı açısından çok fazla önem arz ettiğinden yukarıdaki gibi kapsamlı bir düzenlemenin korunmasının ve yeni yönetmelikte yer almasının gerekli olduğunu dile getirmek istiyorum.

Yeni Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği ile ilgili yazımıza devam edeceğiz.

“OKUL PROJESİ İÇİN GİTTİĞİM YERDE KENDİMİ HAVUZDA BULDUM”

Doğuştan iki eli ve bir ayağı olmayan Karin Öcal, paralimpik yüzmede ulusal ve uluslararası alanda üst üste başarılarla imza atıyor. Karin ile yüzme hikayesini, tasarımcı yönünü ve otizmi konuştuk.

Kendini tanıtır mısın?

24 yaşındayım. İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi 3. Sınıf öğrencisiyim. Spor Yönetimi branşında okuyorum. 5 kız 4 erkek, 9 kardeşiz. Babamla birlikte yaşıyoruz. Bitlis'te doğduk. Annemi kaybedince ben 10 yaşındayken İstanbul'a geldik. 16 yaşında otizmlili bir erkek kardeşim var. Adı Ari.

Ondan biraz bahseder misin?

Ari yüzde 90 otizmlili. Küçükken havale geçirmiş. Hiç konuşmıyor. Benden üç yaş büyük ablamla birlikte bakıyoruz.

Yüzme sporuyla nasıl tanıştın?

Engelli olduğum için her zaman “Sen yapamazsın!” şeklinde önyargılar vardı. Ama ben hiçbir zaman öyle düşünmedim. Hep zorlukların üstüne gitmeye çalıştım. İlkokulda da lisede de her zaman sporu çok seven biriydim. Yüzmeyle ise bir okul projem sayesinde tanıştım. Lise3'teyken dönem projeleri oluyor, aylarca hazırlanıyorsun. Kura ile proje çekiyorsun. 5 kişiden oluşan bizim grubun da engellilerin hayatta karşılaştıkları zorluklarla ilgili bir projesi vardı. Beden eğitimi öğretmenim bana bir numara verdi. “Paralimpik yüzme yapıyorlarmış. Bel-

ki projenize yararlı olur” dedi. Ben o kişiyi aradım, o da beni başka birine yönlendirdi. Ve ben hala o kişiyle çalışıyorum. Antrönörüm, Berna Bal. Telefonla konuştum ve ona projemden bahsettim. “Gelip sporcularınızla röportaj yapabilir miyim?” diye sordum. “Ben de bir engelliyim” deyince ertesi gün kendi gelip beni evden aldı. İBB'nin Cebeci Spor Komp-

leksî'ndeki havuza gittik. Ben oraya tamamen röportaj amaçlı gitmiştim. Hiç yüzeceğim aklıma gelmemişti. Elimde not defterim ve kameram vardı. Sporcuların gelmesini bekliyordum. Berna Hocam yüzmeye bilip bilmediğimi sordu. Ben de bildiğimi söyledim. Kınalıada'da her yaz Ermeni çocuklarının gittiği bir kamp var: Karagözyan Kampı. Her sene oraya giderdim. O yüzen yüzmeyi biliyordum ama stil olarak bilmiyordum. Bana mayosunu, gözlüğünü ve bonesini verdi ve suya soktu. Birden kendimi havuzda buldum. Duran Aslan diye bir antrenör daha vardı. O da çok yardımcı oldu bana. Sonra ikisi de baktı ve "Sende bir şeyler var" dediler. Bırakmadılar beni. "Artık bizimlesin" dediler. Röportaj amaçlı gittiğim yer benim geleceğim oldu. Ve ben kendimi hiç görmemişim aslında. Oraya gittiğimde onu fark ettim.

Nasıl yani? Neyi fark ettin?

Hiç bu kadar engelli bir arada görmemişim. Çünkü herkes engelli orada. Karşımda iki kolu olmayan, iki bacağı olmayan 60'a yakın çocuk! "Karin senin hiçbir şeyin yokmuş" dedim kendi kendime. Şimdi oraya gidince kendimi çok rahatlamış hissediyorum. İnsanların bakışlarını her zaman üzerimde hissediyordum. Şort giyince herkesin bakışları bacağıma kilitleniyor, ya da ellerime... Önceden dışarı çıktığımda ellerimi nereye koyacağımı şaşırdım. Ama havuza başladığımdan beri hiç böyle bir şeyim kalmadı ve oraya gittiğimde kendimi çok mutlu hissediyorum. Benim dünyamış gibi hissediyorum. Hocalarımız da bizim sosyalleşmemiz için ellerinden geleni yapıyorlar. Oraya gittiğim ikinci gün hocam bana dedi ki "Sen antrenör olacaksın". Şaşkınlıkla baktım. Hayatım boyunca hiç spor okuyacağım, sporcu olacağım aklıma gelmezdi. Ben hep öğretmen olmak isterdim. "Seni İstanbul Üniversitesi'ne sokacağım ve antrenör olacaksın" dedi. Gerçekten de öyle oldu. Bir ayda iki serbest stil öğrendim ve yarışa girdim. Ben kendi-

me güvenmiyordum çünkü rakiplerim yıllarca yüzen kişilerdi. "Hocam ben yüzemeyeceğim" dedim. "Hayır gireceksin birinci olup geleceksin" dedi. 2015 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'nın İstanbul okullar arası düzenlediği "Bedensel Engelliler Yüzme Yarışması"na girdim ve girdiğim ilk yarışta 50 metre serbest ve 100 metre sırtüstü yüzmede birinci oldum. Ve o yarışta dereceye girenler Türkiye Şampiyonası'na gitmeye hak kazanıyorlar. Sonra Kayseri'deki Okullararası Bedensel Engelliler Türkiye Yüzme Şampiyonası'nda kendi kategorimde birinci oldum.

Üniversiteyi bitirdikten sonra ne yapacaksın?

Benim hedefim Tokyo ya da Dünya Şampiyonası diyemem. Çünkü imkânsız benim için. Hem yaşımdan dolayı hem de yüzmeye geç başladığım için. Benim amacım engellilerle çalışmak. Ben antrenör olmak istiyorum. Ama normal kişilerle çalışmak istemiyorum. Çünkü onlara gittikleri her kapı açılır. Ama Down Sendromlu'yu, otizmliyi ya da bedensel engelliği herkes çalıştıramaz. O sabrı gösteremez. O sevgiyi veremez. Ben kendi kardeşimden biliyorum. Bazen bütün gece yatmıyorum mesela. Okuldaki hocası onu eğitiyor ama eve gittiğinde Ari onun yanında olmuyor. Bir yerde hayatına devam edebiliyor. Ama biz Ari'yle 24 saat birlikteyiz. Ve ben bu bildiklerimi öğrendiklerimi onlara çok daha rahat aktarabileceğimi düşünüyorum. Onun için bu alanda çalışmak istiyorum. Şimdi zaten yavaş yavaş başladım. Hocam bana iki-üç çocuk veriyor. "Sen yüzdür" diyor. İlk bana verdikleri çocuk, şu anda Türkiye Şampiyonu oldu. Bir kolu yok. Ve o çocuk hep kendini saklayan bir çocuktur. Zorla suda tutuyordum onu. Havuzdaki diğer kişilerden çekiniyordu. Şu anda 13 yaşında. Bir tane de tamamen gövdesi olan bir öğrencim var. Ne bacakları var ne kolları... Adı Dilan. Bir de Onur işte, o da otizmli...

Peki kardeşinin otizmli olduğunu nasıl fark ettiniz?

Annem vefat ettiğinde Ari 2,5 yaşındaydı. Üç kardeşimiz bizden önce İstanbul'a geldi. 5-6 ay sonra da biz geldik. 10 yıl boyunca Ari'ye halam baktı. Otizmli olduğu çocuk doktoru kontrollerinde anlaşılmış. Konuşamıyordu, göz kontağı kuramıyordu, tekrar eden hareketleri vardı. Tüm belirtiler ortaya çıkmıştı. Yıllarca Tohum Otizm Vakfı'na gittik. Ari'nin hem yaşı büyüdüğü hem de evimize uzak olduğu için oradan ayrıldık. OÇEM'e gidiyor şu anda. Bakırköy'de bir özel eğitim merkezine devam ediyor.

Şu anda durumu nasıl?

Eskiye göre çok daha iyi. Acıktığında ya da susadığında kendi

dolabı açıp alabiliyor. Ya da bizi alıp istediği şeye götürüyor. Tuvalet eğitimi aldı. Çoğu şeyi öğrettik. Bulaşık makinesini boşaltırken ona da yaptırıyorum. Çatal bıçakları o dizer mesela. Kısacası bütün günümüzü her şeyimizi Ari'ye göre ayarlıyoruz.

Ari yüzüyor mu?

Zibeç'i biliyor musunuz bilmiyorum. Surp Pırgıç Ermeni Hastanesi'nde Zibeç diye bir zihinsel engelliler rehabilitasyon merkezi vardı. Orada yüzme dersi vardı ama orada öğrenemedi. Ona yüzmeyi ben öğrettim. Eskiden sadece havuz kenarında duruyordu. Şimdi ortasına kadar gidebiliyor.

Otizmle ilgili söylemek istediğin bir şey var mı?

Sabır ve sevgi şart. Mesela Ari, siz ona nasıl davranıyorsanız o da size aynı şekilde davranıyor. Biz hiçbir zaman Ari'ye vurmayız. Çünkü sen ona ne yaparsan o da sana aynısını yapar.

Ermeni harflerinden oluşan kişiye özel tişört tasarımları da yapıyorsun. Bu fikir nasıl hayata geçti?

Ben resim yapmayı da ermenice yazmayı da çok seviyorum. Kınalıada'daki kampta kocaman oranın adı olan "Gastruman Gayan" yazdı. "Trchnakir" denen harflerle, Türkçede kuş yazısı diyorlar. Bir gün oturdum bu harfleri çizmeye başladım. Baktım çizebiliyorum, hoşuma da gitti. 2012'den beri hep çiziyorum. Ama hep hediye ediyordum. Böyle bir şey yapıp satmak çok istiyordum. Bizim Ermeni gazetesi Luys var. Onlar taşınmışlardı. Ben de onlara taşınma hediyesi olarak isimlerini yazıp götürüp hediye ettim. Oradakiler çok beğendi ve "Niye böyle bir şey yapmıyoruz. Bunu bir şeye dönüştürmemiz lazım" dediler. Ama tek başına bir şey yapamazdım. Onlar da bana destek çıktılar. Bir yıl tasarım kısmı sürdü. 4-5 aydır instagramda Krn Design hesabından sipariş alabiliyoruz. Her tişörtte bir harf ve onu temsil eden bir resim oluyor.

Uluslararası Dereceler

- 3 Aralık 2016'da Dünya Engelliler Günü dolayısıyla Bulgaristan Sofya'da yapılan Uluslararası Engelli Kongresi Yüzme Şampiyonası'nda 50 m serbest ve 50 metre sırtüstü birincilik.
- 3-4 Haziran tarihlerinde Yunanistan'da yapılan IPC Uluslararası Paralimpik Yüzme yarışında 400 metre serbest, 200 metre karışık, 100 metre sırt üstü, 100 serbest, 50 serbest birincilik.
- 28-29 Nisan 2018 12. IPC paralimpik Yüzme Şampiyonası'nda İstanbul Gençlik Kulübü adına 50 m serbest ikincilik, 100 metre kurbaga üçüncülük, 100 metre serbest ikincilik, 100 metre serbest ikincilik, 100 metre sırtüstü birincilik, 200 metre karışık birincilik, 400 metre serbest birincilik.

NÖROPLAY

SEANSLARIMIZ BAŞLAMIŞTIR

OTİZMLİ ÇOCUKLARLA OYUN TERAPİSİ

Otizmli ve sosyal iletişim sorunu yaşayan çocuklar için geliştirilmiş etkileşim temelli yaklaşımdır.

- Ebeveyn oyun değerlendirme ölçeği
- Bozulmuş oyun değerlendirme skalası (BODS)
- Ev ortamı değerlendirme gözlem formu
- Uygulamalı Aile Eğitimi
- Uygulayıcı Hakan Saday

İLETİŞİM: 0212 211 10 91-92
info@algiozelegitim.com

“KAYNAŞTIRMA ÜLKEMİZİN EN BÜYÜK SORUNLARINDAN BİRİ”

Hürriyet Gazetesi’ndeki aile-çocuk yazılarıyla dikkat çeken gazeteci Ömür Kurt, ile buluştuk. Hem kitaplarından hem de çocuklardan konuştuk.

Gazi Üniversitesi Radyo-Televizyon ve Sinema Bölümü mezunusunuz. Yüksek lisansınızı ise, Bahçeşehir Üniversitesi Küresel Siyaset ve Uluslararası İlişkiler bölümünde yapmışsınız. Gazeteciliğe ve yazarlığa ilginiz nasıl gelişti?

Aslında bu bir yolculuk... Her insanın kendi yolculuğu var. Ben çocukluk yıllarımda kitap okuma alışkanlığı kazanmış biriyim. Kitaplarla büyüdüm. Okuduğum için de yazdım. Şiirler, öyküler karaladım çocukken... Lise yıllarımda gelecekte yapmak istediğim mesleğe kendim karar verdim, kendim istedim, kendi isteklerimi yaptım. Tüm sorumluluk benimdi. Hayal kırıklıklarım olduğu zamanlarda kimseyi suçlamadım bu sebeple. Sorumluluğumu aldım ve eğrisiyle doğrusuyla yaşadım, yaşıyorum. Gazetecilik serüveni de bu yolun dönemeçlerinden biriydi. 2010 yılında Hürriyet Gazetesi’nin çocuk bölümünde çalışmaya başladım ve o günden bu yana aile ve çocuk konularında yazılar yazıp, araştırmalar yapıyorum.

İşiniz gereği aileleri ve çocukları ilgilendiren yazılar hazırlıyorsunuz. Peki, çocuklarla aranız nasıl?

Gayet iyi... Aslında aile-çocuk köşesini yazmadan önce “Hürriyet Çocuk Kulübü” yayınlarında görev alıyordum. Dolayısıyla çocuklarla doğrudan iletişim kurabileceğim bir alandaydım. Okullarda çocuklar için “internet güvenliği ve medya okuryazarlığı” alanlarında bilgilendirici konferanslar veriyordum. Nitekim çocuk kitapları yazmaya da bu süreçte başladım. Çocuk kitapları da onlarla doğrudan iletişim kurabileceğim bir alan yarattı bana.

Karaca ve Yürüyen Köşk, Gri Taçlı Turna Kuşu, Hayal Defterim... Yazdığınız kitapların çoğu çocuk kitabı... Bunun özel bir nedeni var mı?

Aslında durum eşit. 5 adet yetişkin 5 adet de çocuk kitabım var. Ancak son yıllarda çocuk kitaplarına ağırlık verdiğim doğru... Çocuklar çok önemli. Önyargılı değiller, tanımak istiyorlar, iç-

ten pazarlıklı da değiller. Oysaki yetişkinler öyle değil. Çocuk, sevmediği kişiye sevmediğini apaçık söyleyebilir; ancak bir yetişkin bunu belli etmekten kaçınabilir. Çocukların dürüstlüğüne hayatımı adıyorum. Onlar için çalışacağım.

Aynı zamanda Hürriyet TV’de yayımlanan “Çocuklarla Bir Ömür” adlı bir programınız bulunuyor. Hem yazılarınız hem programınızla aileler ve çocuklardan nasıl geri dönüşler alıyorsunuz?

Çok olumlu tepkiler alıyorum. Yaralandıklarını söylüyorlar, bilgi edindiklerini belirtiyorlar. Son zamanlarda insanlar sosyal medyadan veya çeşitli internet mecralarından tavsiyelerle hayatını şekillendirmeye başladı. Oysa ki bu çok yanlış. Ben yazılarımda mutlaka uzman görüşlerine yer veririm, mutlaka karşıt görüşlerden yararlanırım. Programlarımda ve yayınlarımda da buna özen gösteririm. İnsanlar benim yazılarımla ve yayınlarımla, uzmanların değerini anladıklarını ifade ediyorlar. Bu da çok güzel bir geri dönüş.

Peki Hürriyet Çocuk Kulübü’nde neler yapıyorsunuz?

Hürriyet Çocuk Kulübü, çocuklara yönelik yayınlar yapan bir mecra. Her yıl 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı’na özel bir gazete çıkartıyoruz, çocuklara özel ‘Kendi Gazeteni Yap’ adlı bir yarışma düzenliyoruz ve çocukların eserlerini sergiliyoruz. Okullara gidip çocuklar için ‘internet güvenliği ve medya okuryazarlığı’ konularında onları bilgilendiriyoruz...

Çocukların teknoloji kullanımı ve internet bağımlılığıyla ilgili neler söyleyeceksiniz?

Anne babaların en çok yakındığı konuların başında çocukların internet bağımlılığı geliyor. Oysa ki çocuklar internet bağımlısı değil aslında... Onları çaresiz bıraktığınız zaman ilk sarıldıkları alet telefon veya bilgisayar oluyor. Oysaki dışarı çıkan, sosyal faaliyetlere katılan çocuklar böyle bir ihtiyaç hissetmi-

yor, işte düğüm burada çözülüyor. Burada anne babalara çok büyük görevler düşüyor. Çocuklarını sosyal faaliyetlere yönlendirsinler. Bilgisayar veya telefon yüzünden kavga etmeyi bir kenara bıraksınlar...

Z jenerasyonu internetin olmadığı bir dünyayı hayal bile edemiyor. Çünkü onların doğduğu 90'lı yılların sonunda internet kullanılmaya başlandı. İnternetsiz yaşayamayan bu kuşağı nasıl anlayabiliriz? Onları sağlıklı teknoloji kullanımına nasıl yönlendirebiliriz?

Medya okuryazarlığı burada çok büyük önem kazanıyor. Çocuklara çok küçük yaşlardan itibaren hem aile ortamında hem de okulda bu eğitim verilmeli. Çocuklar internette de teknolojiden de kaçamaz, kaçmamalı. Sadece neyi nasıl kullanması gerektiğini öğrenmeli, internetteki siber zorbalık ve siber tehditlere karşı kendini nasıl koruyacağını öğrenmeli...

"Küçük Adamlara Büyük Oyunlar" kitabınızda küresel çizgi film ve bilgisayar oyunlarının çocuk ve gençler üzerindeki etkilerini anlatıyorsunuz. Bu konuda neler söyleyeceksiniz?

Bilgisayar oyunları çok dikkat edilmesi gereken bir alan. Günümüz çocukları her şeyi bu oyunlarla sanal olarak deneyimliyor. Silahları tanıyor, sanal cinselliği görüyor, şiddet, küfür,

çevrimiçi oyunlarla kavga ve daha pek çok olumsuz şeye bu oyunlar vasıtasıyla maruz kalıyor. Yaşından önce pek çok şeyi deneyimlemeye başlıyor. Ben gittiğim okullarda daha 7-8 yaşlarındaki çocukların GTA (Grand Theft Auto – Büyük Araba Hırsızlığı) veya Call of Duty (Göreve Çağrı) gibi şiddet ve savaş oyunlarını sürekli oynadıklarını gözlemledim. Oysa ki bu oyunlar +18 etiketi ile yayımlanan oyunlar. Yani çocuklar yetişkinler için üretilen oyunları daha küçücükken oynuyor. Bu sebeple de bugünün çocukları erken yaşıyor.

Otizmle ya da diğer nöro-gelişimsel bozukluğu bulunan çocuklarla iletişiminiz var mı? Özel eğitim hakkında ne biliyorsunuz?

Gelişimsel sorunları olan çocuklarla zaman zaman bir araya geliyorum. Otizmlili bireyleri çok önemsiyorum. Dislektik bireyleri de çok önemsiyorum. Gelişimsel sorunları olan çocuklarda en çok dikkatimi çeken eksik yönlerini diğer bazı özelliklerini kullanarak geliştirdikleri... Bu da çok takdire şayan. Eğer onlara özel bir eğitim verilirse, sevgi ve ilgi gösterilirse bu çocuklardan müthiş yararlar elde edilebilir.

Normal gelişimli çocuklar kadar özel gereksinimli çocukların da eğitim görme hakkı var. Fakat her okul, bu çocuklara sıcak bakmıyor. Bir aile-çocuk yazarı olarak kaynaştırma eğitimi ile ilgili neler düşünüyorsunuz?

Bu durum ülkemizin en büyük sorunlarından biri... Acilen çözüm üretilmeli. Bu konuya odaklanan öğretmenlerin çalışması için olanaklar tanınmalı, ailelerle işbirliği yapılarak çocuklar arasındaki uçurumların giderilmesi için alanlar açılmalı.

"200 Adımda Çocuk Yetiştirme Rehberi" isimli bir kitabınız var. Çocuklarla ilgili anne babalara verebileceğiniz en önemli tavsiyeler neler?

Her anne baba bir insan yetiştiriyor. Onların gelecekte kendilerinden sorumlu birer birey olabilmeleri için anne babalar, çocuk yapmaya karar vermeden önce tüm koşulları iyileştirmeliler ve çocuğa mutlu olacağı bir ortam hazırlamak için gayret sarf etmeliler... Bir insanın hayatının temelleri 0-6 yaş diliminde atılıyor. Bu nedenle bir çocuğun bu yaş diliminde yaşadığı her şey geri kalan bütün yaşamını etkiliyor. Bunu asla unutmamak gerekiyor.

Mehmet Nur YILDIZ

Zihin Engelliler Sınıf Öğretmeni
Algı Özel Eğitim Kurumları

mehmet@algiozelegitim.com

OKUMA YAZMA ÖĞRETİMİ

Okuma yazma sürecinde merkezimiz çocuk olmalı ve çocuğun etrafında sınıf öğretmeni, okul, çocuğun sınıf arkadaşları, aile bireyleri, özel eğitim öğretmeni işbirliği yapmalıdır.

Okuma yazma, herkesin bildiğinin aksine çok erken yaşta temelleri atılması gereken ve bir sürü alt becerilerden oluşan bir programdır. Peki bu program ne zaman başlar ve neleri kapsar? Birey doğarken başlayan bu süreç, çocuğun ilişki kurması, dokunması, oynaması, görmesi ve keşfetmesiyle devam eder. Bu süreçte, eğer çocuk okul öncesi eğitim kurumlarına gitmiyorsa 0-6 yaşa kadar aile ve çevre etkili olur. Eğer çocuk 3-6 yaş sürecinde okul öncesi eğitim kurumlarına gidiyor ise ilköğretime hazırlık çalışmaları yapılır. Bu dönemde dikkat edilmesi gereken sadece okuma-yazma öğretme, harf gösterme-yazma ya da masa başı etkinlikler olarak da değerlendirilmemelidir. Öğrenme ortamı okulun her yeri olmalıdır.

Peki neler yapılmalıdır?

Görsel Algı Çalışmaları (El-göz koordinasyonu, şekil-zemin

ayırımı, şekil sabitliği, mekânda konum, mekânsal ilişkiler, hız, vb.),

İşitsel Algı Çalışmaları (Fonolojik duyarlılık, dinleme, konuşma, sesleri, hissetme, ayırt etme, aynı sesle başlayan ve biten kelimeler üretme vb.),

Dikkat ve Hafıza Çalışmaları (Benzerlikleri ve farklılıkları bulma, akılda tutma, hatırlama vb.),

Temel kavram çalışmaları, Problem Çözme ve Tahmin Çalışmaları, Kalem Kullanma ve El Becerisi Çalışmaları (kalemi doğru tutabilme, kalem Kontrolü ve doğru kullanabilme, bunlara ek olarak çizme, boyama, kesme, Katlama, yoğurma, yapıştırma vb.),

Öz Bakım Becerilerini Geliştirme Çalışmaları, Güven ve Bağımsız Davranış Geliştirme Çalışmaları, Sosyal-Duygusal Olgunluk Geliştirme Çalışmaları, Duyu Eğitimi Çalışmaları, Nefes ve Ritim Çalışmaları.

Okuma-Yazma Hazırlık Çalışmaları

Çalışmalara daha fazla örnek vermek gerekirse; dinleme, doğadaki sesler, tekrar eden sesler (fış fış), vücut sesleri, sesleri tanıma, hissetme, ayırt etme, nefes alma, nefesini tutma, üfleme), ritim, zıt ve eşanlamlı kelimeler, yeni kelimeler öğrenme, şiirler ve ritmik şarkıların söylenmesi, kafiyeli kelimeleri kullanarak isimler türetme, kelimeler üretilmesi, aynı sesle başlayan isimler veya kelimeler üretilmesi, hamur, kil vb. malzemelerle çalışma, buruşturma ve yırtma çalışmaları, makasla kesme, kol-el-bilek egzersizleri, kalemi doğru tutma çalışmaları, farklı yüzeylerde çizgi çalışması, suda dalgalar, kuma çizgi çizme, zımpara kâğıtları ile çalışma, kağıda çizme, farklı malzemelerle çizme çalışmaları, parmak boyası, pastel boyalar, gazlı kalem, kuru boyalar, kurşun kalem, serbest çizgi çalışmaları, belirlenen iki hat arasından sınırlara değmeden çizme, noktaları birleştirerek çizgi çizme, modeli kopyalayarak çizme, iki satır aralığında model çizgiyi çizme gibi bir sürü okuma ve yazmaya hazırlık çalışmaları yapılabilir.

6 yaş dönüm noktası

6 yaşına gelen çocuk artık okula başlama döneminde ve okula başladığında onu okul öncesi çalışmalarının ve ilköğretim çalışmalarının içiçe olduğu bir program karşılamalıdır. Aksi takdirde sınıfını sevmeyen, orada yapılan her etkinlikten kaçan bir çocukla baş başa kalırız. Okuma yazmaya başlamadan önce okul öncesi beceriler değerlendirildikten sonra okuma-yazma eğitimine geçilmelidir. Bu dönem çok önemlidir çünkü sadece okuma yazmayı değil, okuma yazmanın temel oluşturduğu diğer dersler ve yaşamının bütün bölümünü etkilemektedir.

Genellikle kullanılan yöntemlere kısaca değinirsek; Ses temelli cümle yönteminde; sesler öğrenilir ve sırayla hece, kelime, cümle, paragraf şeklinde parça-bütün şeklinde ilerler. Cümle yönteminde ise; fış cümleleri öğrenilir ardından kelimeler, kelimelerden seslere, seslerden hece, hecelerden kelime, kelimelerden cümle, cümlelerden paragraf şeklinde

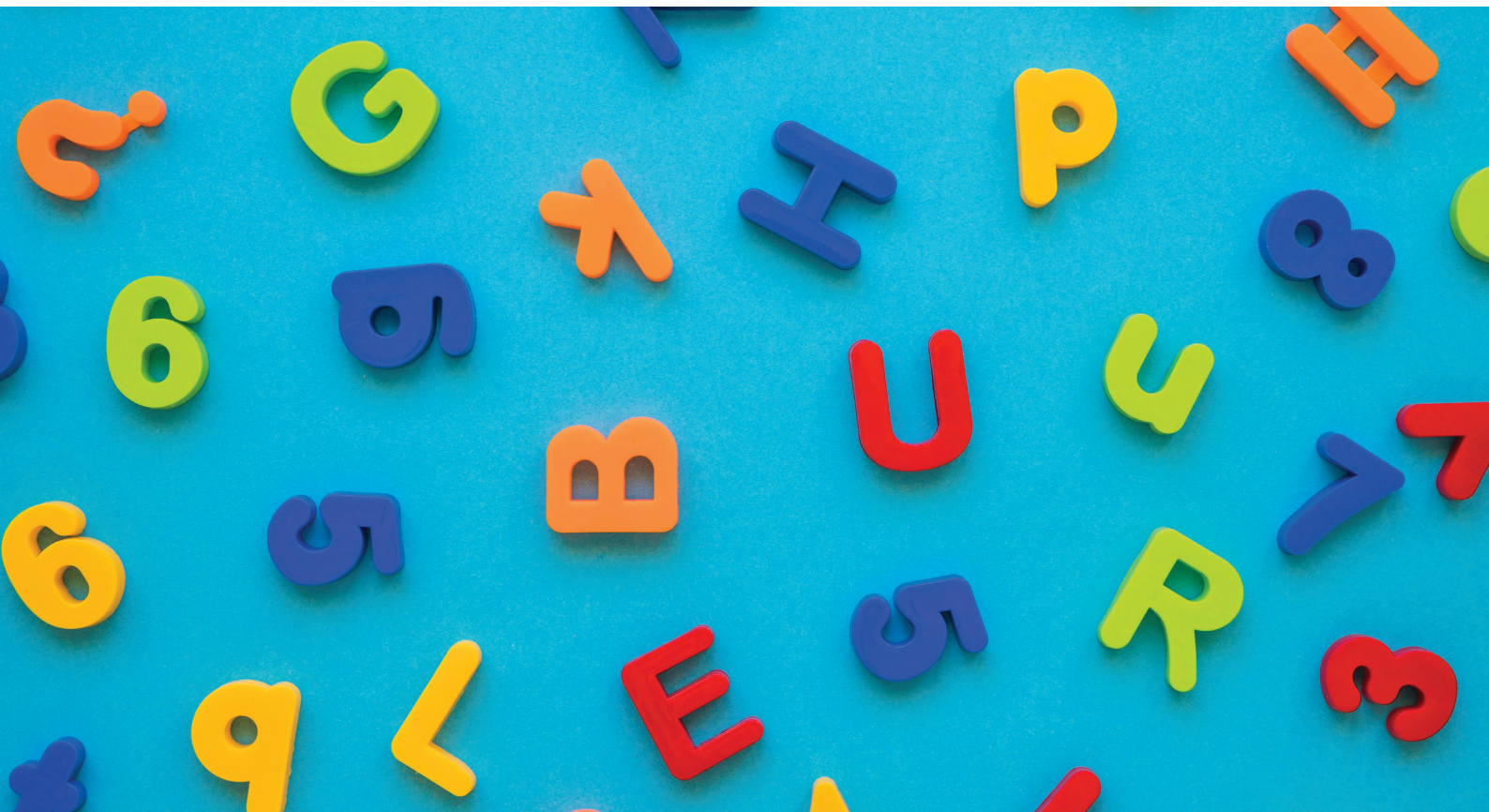
bütün-parça-bütün şeklinde ilerler.

Hece yönteminde ise; hecelerden başlanılır. Sırasıyla kelime, cümle ardından paragraf sonra sesler ve ünsüzlerden çok sayıda hece oluşturarak, tekrar kelime, kelimelerden cümle ve paragraf oluşumu yapılır. Burada parça-bütün-parça-bütün şeklinde bir sıralama söz konusudur. Yöntemlerin hepsi bir düzen ve sıralama içindedir ve hiç birinde amaç; sadece okuma-yazma değildir. Amacımız okuma yazma ve anlamlandırma olmalıdır.

Özel eğitim merkezinde hangi yöntem seçilir?

Çocuk birinci sınıfa gidiyor ise okuma-yazma için gerekli alt beceriler değerlendirilir ve eksiklikler için bir liste hazırlanır. Milli Eğitim Bakanlığı'nın belirlemiş olduğu okuma-yazma yöntemi olmalıdır. Fakat çocuk bu öğretim yönteminde öğrenemiyorsa, sınıf öğretmeniyle görüşülmelidir. Yöntemin çocuğa uygun olmadığından nedenleri açıklanmalıdır. Sınıf öğretmeni yöntemde ısrarcı olursa, işbirliğinin ve çocuğun kafasının karışmaması adına, sınıf öğretmeniyle yönetime yönelik bir çalışma programı hazırlanmalı ve aileye bildirilmelidir. Bunun en önemli nedeni çocuğun haftanın beş günü okulda olması ve farklı sistemlerle çocuğu çıkmaza sokmamaktır. Peki çocuk birinci sınıf dışında başka sınıfa gidiyor ise ne yapılır? Çocuk tekrar değerlendirilir, alt becerilerdeki eksiklikler listelenir ve ses temelli okuma yazma becerisini neden öğrenemediği belirlendikten sonra sınıf öğretmeni ya da özel alt sınıf öğretmeniyle görüşülüp sistemin neden uygun olmadığı ve çocuğun hangi özelliklerinden dolayı hangi sisteme başlanacağına dair bilgi verilir. Sınıf öğretmenleri, çocuk birinci sınıfta okuma yazma öğrenemediyse, yöntem değişikliğine sıcak bakarlar ve işbirliği sağlandığı için çocuk daha hızlı okuma yazmaya geçer.

Bu süreçte merkezimiz çocuk olmalı ve çocuğun etrafında sınıf öğretmeni, okul, çocuğun sınıf arkadaşları, aile bireyleri, özel eğitim öğretmeni işbirliği yapmalıdır. Hepsinin büyük katkıları olduğundan hiçbirini yok saymadan sabırlı ve emin adımlarla ilerlemek gereklidir.

“BİZ ENGELLİLİĞE İNSAN HAKLARI TEMELLİ BAKIYORUZ”

Türkiye’deki engelli haklarının ne noktada olduğunu izleyip raporladıkları “Engelli Hakları İzleme Grubu”yla dikkat çeken TOHAD’ın başkanı Hakan Özgül ve başkan yardımcısı Süleyman Akbulut ile buluştuk.

Kendinizi tanıtır mısınız?

Hakan Özgül: Yaklaşık 20 yıldır sivil toplum örgütleri içinde çalıştım. Şu an TOHAD’ta başkan görevini sürdürüyorum. Bir kamu kurumundan emekli oldum. SMA denen kas hastalığı nedeniyle tekerlekli sandalye kullanıcısıyım.

Süleyman Akbulut: TOHAD Başkan yardımcısıyım. Aynı zamanda kurucusuyum. 1991’de bir trafik kazasıyla omurilik felçli oldum. Ben de emekliyim. Ayrıca bir edebiyatçı ve roman yazarıyım. Sakatlık içimdeki yazarı ortaya çıkarttı. Doğan Kitap’tan çıkan “Sandalye- Ben Büyüyünce Mavi Olacaktım” ve “Her Savaş Bir Tanrı öldürür” isimli iki kitabım var.

Sizden derneğin kuruluş öyküsünü dinleyebilir miyiz?

Süleyman Akbulut: Ben bir sivil toplum örgütünde çalışıyordum. O örgüt yardım temelli çalışmalara kayıyordu. Bu sırada ilk olarak 2005 yılında benim zihnimde şey belirdi, ben

o dernekte yardım faaliyetleri dışında hak arama süreçlerine gidiyordum. Türkiye’de bu anlamda davaları açan ilk kişiyim. Dernek o tarafa giderken, bir taraftan da benim kafamda şöyle bir şey vardı: 21. yüzyıl aynı zamanda sosyolojik anlamda kamusal hakların yüzyılı olacak. Dolayısıyla engelliler için mücadele ederken, işimin bir hak sorun olduğunu kavramıştım. 2008 yılında “Ben buradan ayrılacağım” dedim ve kamusal haklarla ilgili bir dernek kurma fikri gelişti. 2008 yılında nitekim öyle oldu. Adını “Toplumsal Haklar ve Araştırmalar Derneği” koyduk. Çünkü uluslararası faaliyetler yaparken şeyi fark ettik: Çeviride bir sıkıntı var bir de toplumsal haklar biraz daha farklı. Toplumsal daha kapsayıcı. İşin sosyal, ekonomik, tıbbi boyutlarını işin içine alıyor. Bu şekilde kurduk. Derneği kurgularken şöyle dedik: “Hiçbir zaman bir kitle örgütü olmayacağız. Demokratik ve katılımcı bir örgüt olacağız” Niye? Çünkü biz sadece dezavantajlı grupların hakları için araştırma

yapacağız. Sadece engelli değil, yaşlı, çocuk, hasta, kadın gibi dezavantajlı tüm gruplara yönelik çalışmalar yapmayı hedefledik.

Nasıl yapacağız? Dezavantajlı grupların haklarıyla ilgili araştırmalar yapacağız. Haklardan ne derece yararlanıyorlar diye. Ulusal ve uluslararası kurumlara raporlar sunacağız. Hakların kazanımı için idari başvurularda bulunacağız. Sonuç alamadığımız yerde davalama sürecine gireceğiz. Savunuculuk yapacağız. Lobi çalışmaları ve kamusal farkındalık çalışmaları yapacağız. Toplumun her kesimine gidip engellilik veya dezavantajlı grupların maruz kaldığı ayrımcılığı anlatacağız. Bir de meselelere bizim gibi bakan sivil toplum örgütlerine kapasite geliştirme çalışmaları yapacağız.

Kaç tane üyeniz var?

Üye sayımız 45, çok değil. Bunun yanı sıra uzman gönüllülerimiz var. Teknik anlamda gönüllü desteği kullanıyoruz. Sahada ne kadar tanıdığımız kişi varsa, onlar aslında bizim için uzman gönüllülerdir. Diyelim ki bir konuda araştırma yapıyoruz. O araştırmanın bir bölümünde A üniversitesinin doçent ya da profesör arkadaşımız araştırmaya gelip katkı sağlıyor, o bölümü hazırlıyor. Bir dava açacağımız zaman bir avukat arkadaşımız bu konuyu üstleniyor. Bu anlamda baktığımız zaman uzman gönüllü sayımız 100 de diyebiliriz 200 de...

Türkiye’de engellilere nasıl bir bakış açısı var?

Hakan Özgül: Engelli kişi dediğiniz zaman, yardıma muhtaç acınacak kişi, Allah’ın bir lütfu bazen cezası ya da özel kişi olarak tanımlandığı için yüzyıllardır Batı Avrupa’da da olsun İslam coğrafyasında da olsun benzer fikirler vardı. Bizim topraklarımızda şu ön plana çıktı: Tıbbi veya manevi destek olmalıyız bu insanlara. Onların sosyolojik veya psikolojik yaşantılarına dini veya din dışı formlarda merhamet edelim veya yardımcı olalım.

Süleyman Akbulut: Hakan’ın bahsettiği bu işin sosyal bo-

yutu. Bir de tabii teknik boyutu var. Orada tıbbi bakış açısı devreye giriyor. Bu engelli bir hastadır. Onu iyileştirelim. Onların tıbbi ihtiyaçlarını karşılayalım. Sandalyesini verelim. Onlar adına biz karar verelim. Sınırlarını biz çizelim. Burada engelli birey pasif zaten. Sadece alan pozisyonunda. Sakatlık bir fonksiyon kaybıdır. Ancak engelli bireylere sakat olduğu için yeteneklerini de kaybetmiş muamelesi yapılıyor. Yani siz engelli olduğunuz için öğretmen olamıyorsunuz. Hakim, savcı olamazsınız gözüyle bakılıyor. Biz tamamen insan hakları temelli modelden bakıyoruz. Diyoruz ki evrensel hukukta ya da Türk anayasal sistemde her birey eşittir ve eşit haklara sahiptir. Dolayısıyla engellinin meselesi şudur: Herkesin yararlandığı haklardan eşit şekilde faydalanamıyor. Engelli neden hayata katılamıyor ya da herkesin yararlandığı haklardan faydalanamıyor? Çünkü sokağa çıkamıyor fiziksel engeller var. Sokağa çıkamadığı için okula gidemiyor, okula gidemediği için iyi bir meslek edinmiyor. Meslek edilemediği için ekonomik bağımsızlığını alamıyor ve devlet yardımlarına muhtaç oluyor. Zaten devlette “Desteklemeliyiz, bakmalıyız, sahip çıkmalıyız” mantığı var. Öyle olunca engelli birey evde oturan, devletin yardım ettiği, acınacak insan durumuna düşüyor. Halbuki herkes gibi haklardan yararlanmasının zemini açılrsa, hayata katılrsa, her işini kendi yapsa, gelirini elde etse kimse o gözle bakmayacak. Ama bu tek başına yeterli değil. Toplumsal kodları da değiştirmek lazım. Toplum da eğitilmeli. Bu ikisi olmadığı için böyle bir bakış açısı oluyor, bu defa buna uygun dernek modelleri türüyor.

Hakan Özgül: Şu anda mevcut olan dernekler aynı zamanda toplumun da bir aynası aynı zamanda.

Bu anlamda diğer derneklerden farkınız budur diyebilir miyiz?

Süleyman Akbulut: Evet en temel farkımız bu. Sadece TOHAD değil, 10-15 senedir yeni jenerasyon dernekler geliyor. Çünkü engelliler eğitim hayatlarına girmeye başladılar. Çünkü Türkiye’de engelliler için hukuki mevzuat gelişiyor. Bizim

MEVZUATTAN UYGULAMAYA ENGELLİ HAKLARI İZLEME RAPORU 2014
“Erişilebilirlik, eğitim, çalışma hayatı ve sağlık verileri-analizler”

gibi dernekler, toplumu, devleti ve kamu kuruluşlarını bilinçlendiriyor. Onlar farklı bakmaya başladıkça bu yönde talep de gelişiyor. Ağırlıklı talep bahsettiğimiz yardım temelli faaliyet çünkü toplum yardım ederek sorunu çözmek istiyor. O zaman birileri hadi bize yardım edin, bize tekerlekli sandalye alın. Halbuki TOHAD ve bizim gibi örgütler ne yapıyor? Mesela Danıştay’a bir dava açmıştım. Sağlıklı Uygulama tebliğinde akülü sandalye yoktu. 150 TL’lik bir davayla toplumun tümü bu hakkı kazandı. Ha sistem kusursuz demiyoruz, hala sorunlar var ama orada bir kapı açıldı. Yani şunu anlatmaya çalışıyoruz: Hiçbir hak yardıma konu olamaz. Temel bir hakkı yardımla çöremezsiniz. Ve buradan bakmıyoruz.

Engelli hakları yasalar açısından ne durumda?

Bir-iki tane istisnai kanun dışında Türkiye’de engelli hakları çok ileridedir. Baktığınız zaman kağıt üzerinde engelli hakları ile ilgili yasalar ileri ülkelerle aynı seviyede ve yüksek standartlara sahip ama uygulamaya geçmez. Niyeye? Çünkü onu uygulayacak insan faktörü önemli.

Engelli Hakları İzleme Grubu bu noktada mı devreye girdi?

Bir örgütün tek başına başarabilecekleri ile kendi gibi olaylara bakan, kendi gibi ortak hareket kültürüne sahip derneklerle ya da vakıflarla bir araya gelip çalışması başka bir şeydir. Şimdi biz TOHAD olarak her zaman şeye inandık: Konfederasyon, federasyon üst çatı örgütleri değil de yatay hiyerarşi içeren platformlar, ağlar, inisiyatifler şeklindeki çalışmaları önemseydik. Bu bağlamda istedik ki bizim gibi bakan örgütler bir araya gelelim. İki şey yapalım: İzleme ve savunuculuk. Çünkü izleme yapıp sorunların fotoğrafını ortaya koymadan gözünüze perde indirmiş gibi savunuculuk yapmak doğru bir şey değil. Mesela toplu taşıma araçlarını engellilere uygun hale getirelim. Kanaatimiz var: Otobüsler engellilere uygun değil. Tamam ama kaç otobüs uygun değil? Bunu anlamadan, hangi şehirde nedir

bunu ölçmeden çözüm üretemezsiniz. Dolayısıyla biz Sabancı Vakfı’nın desteğiyle “Engelli Hakları İzleme Grubu” diye bir grup kurduk. Aslında sadece izleme değil savunuculuk da yapıyoruz. Ama ilk çıkış noktamız buydu.

Ne yapıyoruz? TOHAD’ın koordinatörlüğünde üç yıl boyunca belirlediğimiz konular üzerinde çok geniş kapsamlı saha araştırmaları yaptık. İlk iki yıl engellilerin eğitim, erişim, sağlık ve çalışma haklarından ne derece yararlandıklarını ölçtük. Her bir kitabımız 400 sayfa.

Hakan Özgül: Devletten bilgi edinmek için 8 binin üzerinde idari başvuru yaptık. 1800 farklı kurumdan bilgi istedik. 400 bin gazete küpürü taradık.

Kaç kişilik bir ekiple bunu yaptınız?

Çok bekliyorsunuz ama her yıl 4-5 kişi ile yaptık. Ama dediğim gibi dışarıdan uzman desteğinden yararlandık. Tabii izlemeyi yaptık öyle kalmadı. Bu grupla beraber o izleme raporlarından 30’a yakın ulusal ve uluslararası kurumlara raporlar çıkardık. Çünkü izlemeyi raporlama için yaparsınız.

İzleme dışında savunuculuk da yapıyoruz dediniz. Bu açıdan neler yaptınız?

Savunuculuğun içinde; idari başvuru, dava açmak, lobi çalışmaları, kamusal farkındalık çalışmaları da var; protestolar, yürüyüşler yapmak da var. Savunuculuk yapmak demek, bu enstrümanları doğru zamanda doğru yerde kullanarak bazen bir enstrümanla bazen birkaçıyla sonuç alıp politikalara etki etmektir. Türkiye’de sadece gösteri yapmak anlaşılıyor ancak savunuculuk çalışmaları devletle yapılan bir şeydir. Paydaşınız devlettir. Savunuculuk kırmak dökmek değil, sorunlara devlette alternatifler sunarak, izleyerek, yönlendirerek, gerektiğinde uyararak, yaptığı çalışmalara katkı sağlayarak karar alma süreçlerine katılarak yapılan bir iştir. Biz bu kültürü oluşturmaya çalışıyoruz.

PERA MÜZESİ'NE GİDİYORUZ

Pera Müzesi, ÖÇED işbirliğiyle öğrencileri sanatı keşfetmek ve yaratıcı çalışmalarını incelemek için eğitim etkinliğine davet ediyor.

TARİHLER
21 KASIM SALI
25 ARALIK SALI

SAAT
12.30
14.00

Etkinlikte amaç çocuklara, gençlere sanatı zevkle ve ilgiyle keşfetme ve yaratıcı çalışmalar yapma olanağı tanıyarak onları müze ortamında sanatla ve sanatçılarla buluşturmadır.

/ocedorgtr

“ÖZEL EĞİTİM HEM NİCELİKLİ HEM NİTELİKLİ OLMALI”

Alanda 2500 kurumu temsil eden

*Özel Özel Eğitim Derneği'nin Yönetim Kurulu Başkanı Yunus Kılıç
ile özel eğitimin geldiği son noktayı değerlendirdik.*

Özel Özel Eğitim Kurumları Başkanı olarak; 2500 kurum, 50 bin personelle 350 bin engelliye eğitim veren özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerini temsil ediyorsunuz. Göreviniz ne gibi sorumluluklar getirdi?

Ülke genelindeki 2 bin 500 kurumun, 35 bin özel gereksinimli birey ve ailelerinin, ayrıca 50 bin çalışanın sorumluluğunu omuzlarınızda hissediyorsunuz. Daha önceden belki sadece kendi personel ve öğrencilerinizin durumu sizi düşündürüyorken, şimdi ülke genelindeki tüm özel gereksinimli birey, aile ve personellerin sorunlarıyla dertleniyorsunuz. 2 bin 500 kuru-

mumuzun neşesi ve hüznü ile hemhal oluyorsunuz. Bu sorumluluk duygusuyla ülkemizin en ücra köşesindeki kurumlarımızı ziyaret edip, katkı sunmaya gayret ediyorum.

Başkan olduktan sonra özel eğitim hizmetlerine bakışınız değişti mi?

Daha çok sorumluluk duygusuyla hareket ediyorsunuz. Tek bir bakış noktamız var, o da özel gereksinimli bireylerimize dünya standartlarında en iyi eğitimi verebilmek. Farklı bölgelerdeki farklı sorunlara, farklı çözüm önerileri üretmek gerekiyor. Baş-

kan olduktan sonra bunu çok net gözlemleme şansı buldum. Örneğin Karadeniz bölgesinde fındık mevsimi geldiğinde yazları kurumlardaki öğrenci yoğunluğu oldukça azalıyor. Buna karşın kar yağışının yüksek olduğu bölgelerde de kış ayında eğitim verilememesi gibi bir durum söz konusu olabiliyor. Bu da bize gösteriyor ki; Ankara merkezden yazılan yönetmelik ve mevzuatın tüm bölgeler ve tüm kurumları aynı şekilde ele alması ve onların sorunlarına çözümler bulması mümkün değil. Mutlaka bölgesel bazdaki durumların da dikkate alınarak, mevzuat çalışmalarında bazı esnekliklerin bölgelere göre tanımlanması gerekiyor.

Başkanı olduğunuz dernek, özel eğitim alanında Türkiye'deki iki dernekten birisi. Nasıl bir misyon üstleniyor?

Üye kurumların çağdaş eğitim araçlarının gerektiği standart ve şartlara ulaşmasını sağlamak, verilen eğitimin yöntem ve araçlarının geliştirilmesi yönünde gerek kanun gerekse diğer mevzuat düzenlemelerine önderlik ederek bilimsel standartlara ulaşılmasını sağlamak misyonuyla hareket ediyoruz. Vizyonumuz ise; kurumlarımızdan destek eğitimi alan bireyler ile ailelerinin daha nitelikli eğitim almaları ve kendi kendilerine yeterli hale gelmelerini sağlamak, bu hizmeti veren kurumların işbirliğini sağlayarak yaşanan sorunlara çözüm yolları üretmek, kaliteli hizmet için ihtiyaç duyulan finansal gücün sağlanmasına gayret göstermek olarak açıklayabilirim. Bu misyon ve vizyonla; daha kaliteli hizmet anlayışı ile öğrenciyi ve ailesini merkeze alarak, ülke genelinde ulaşabildiğimiz tüm özel gereksinimli bireylere bu hizmeti götürebilmek arzusundayız. Bunu yaparken dünyadaki örnekleri inceleyerek, ülkemizin ve farklı bölgelerdeki kurumlarımızın bölgelerinin tüm özelliklerini de dikkate alarak ülkemize özgü bir özel eğitim modeli oluşturulması gerektiği kanaatindeyiz.

Geçen yaz özel eğitim merkezlerine kameralı denetleme sistemi zorunluluğu getirildi. Bu gelişmeler camiayı nasıl etkiledi?

Rehberlik odaklı bir denetleme sistemi her zaman önceliğimizdir. Biz kesinlikle kamu kaynaklarının israf edilmemesi gerektiğine inanıyoruz. Ancak denetleme sistemi getirilirken hizmet alan özel gereksinimli bireylerin özel durumlarının da göz ardı edilmemesi gerekliliği kaçınılmazdır. Getirilen denetleme sisteminin pilot uygulamasının yapılmamış olması, buna dayalı olarak da ilgili yönetmelik ve mevzuatın hazır olmaması dolayısıyla sıkıntılı haller meydana gelmiştir. Denetleme sisteminin sadece nicelik üzerinden değil nitelik yönünden de yapılması çok büyük önem arz etmektedir. Getirilen sistemin

sadece nicel olması şu an için özel eğitimi olumsuz yönde etkilemektedir. Ancak bakanlık ile yaptığımız çalışmalarda bunun verimli hale getirilmesine gayret ediyoruz.

Sizce özel eğitim alanında eksik olan, geliştirilmesi gereken noktalar nelerdir?

Öncelikli olarak toplumsal farkındalık ve bilinçlendirme çalışması yürütmek isteyen kurum ve öğretmenlere gerekli destek sağlanmalıdır. Bir rehabilitasyon merkezinde çalışan öğretmen bir okula gidip sınıf öğretmenlerine örneğin disleksi ile ilgili seminer verebilmelidir. Ya da belediyelerin aile hekimliklerinin erişilebildiklere kişilere örneğin OSB ile ilgili erken farkındalık yazıları ulaştırabilmelidir. Hemşirelerimize psikolojik gelişimle ilgili bilinçlendirilme olanakları oluşturulmalıdır. Örneğin e-nabız portalı üzerinden ailelere çocuklarının gelişimsel takibinin yapılabileceği bir alt yapı, bu gönüllü uzmanlarla oluşturulabilir. Bunları yapmaya birçok gönüllü varken bunların önündeki bürokrasi engeli kaldırılmalıdır.

Ayrıca bakanlığımızca kurumlarımızda aranan gerekli şartların şekilsel değil, niteliksel olması gerekmektedir. Bundan kastımız; kapı genişliği ya da kuruma giriş-çıkış değil, çalışan öğretmenlerin aldıkları eğitim ve sertifikalara öncelik verilmesi gerektiğidir. Bununla ilgili alanda çalışan öğretmenlere gerekli eğitim ödenekleri sağlanmalı ve kendilerini geliştirmeleri için gerekli tüm olanaklar sunulmalıdır.

Başka bir nokta da; kurumlarımızın öğrencinin gelişimi ile değil, eğitimi ile eğitimin kalitesi ile daha çok ilgilenebilmesi için gerekli servis desteğinin sağlanması gerekmektedir. Artan her şeye rağmen eğitim ödeneklerinin çok düşük oranlarda artıyor olmasına bir çözüm getirilmelidir. Destek eğitimdeki 8 saat bireysel eğitimin arttırılmasına yönelik de bir an önce harekete geçilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Yeni ve güncel olan test ve eğitimlere erişimin maliyetinin yüksek oluşuna gerek devlet gerekse özel sağlık sigortaları üzerinden halkımızın erişimi sağlanması da önemli. Eğitim fakültelerinde okuyan her branştan öğretmenin, farklı engel gruplarındaki bireylerle meslekte çalıştığı göz önünde bulunularak, özel eğitimde mecburi stajla ilgili düzenleme yapılması da üstünde durulması gereken başka bir nokta. Teknolojinin eğitim ortamlarına girişi ile ilgili her projeyi değerlendirebilecek bir kurul oluşturulmalı ve gerekli destek sağlanmalıdır. Öncelikle kurumlarımızın fiziksel ve donanım standartlarının daha iyiye getirilmesi lazım fakat bununla birlikte öğrencilerimizin de daha uzun süre eğitim alabilmesi gerekiyor. Bu anlamda orta ve uzun vadede özel eğitim kampüsleri ya da yaşam köyleri oluşturabilmeliyiz.

Öte yandan öğretmen eğitiminde niteliğin artırılması da diğer önemli konu başlıklarından biridir. Dünya ile yarışabilmek için hem donanım hem de pedagojik alt yapımızın daha iyi seviyelere gelmesi gerekir.

Geçtiğimiz günlerde Erzincan’da Sayın Binali Yıldırım’ın da katılımıyla “Türkiye Buluşmaları Sempozyumu” gerçekleştirildi. Toplantıda özel eğitim alanında sorunların giderilmesi ve geliştirilmesi anlamında ne gibi sonuçlar çıktı? Sonuçlar tatmin edici oldu mu?

Sayın Binali Yıldırım’ın bize verdiği destek siyasetin en tepesinin özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerine bakış açısını göstermesi açısından çok önemliydi. Gerek bürokrasideki süreçlerin hızlandırılması gerekse kurumlarımızın zor bir görev icra ettiğinin belirtilmesi ve bu işi devletten daha iyi yaptığımızı belirtmesi bizleri son derece onore etmiştir. Öte yandan alanımızda yürütülmekte olan mevzuat çalışmalarına hız vermiş olması ve bürokrasiye gidilecek olan yolu göstermiş olması dolayısıyla da bu sempozyum bizim açımızdan çok önemli olmuştur.

Sizin aynı zamanda özel eğitim alanında faaliyet gösteren bir kurumunuz var. Bu alanda eğitimcilere tavsiyeleriniz var mı?

Öğretmenlik kutsal bir meslek bunu hepimiz biliyoruz ama özel eğitimde öğretmenlik daha bir kutsaldır diye düşünüyorum. Onlara şöyle seslenebilirim: Her biriniz bu alanda çalıştığınıza göre çok vicdanlı, mesleğine çok aşık insanlarsınız. Zor bir iş yapıyorsunuz ve hepiniz kendi evladınızdan ayırmadan öğrencilerinize sarılıyorsunuz. Kimi zaman onlarla ağlıyor, kimi zaman sevinçten zıplıyorsunuz. Size ihtiyacı olan çok

çocuk var o yüzden her bir dokunduğunuz hayata daha etkili dokunabilmelisiniz ki, size ihtiyacı olan bir diğerine de bir an önce yetişebilesiniz. Bu anlamda kendinizi yurt içi ve yurt dışı birçok eğitimle desteklemekten geri kalmamalısınız. Bilimden uzak durmamalısınız. Özellikle sizler yüksek lisans yapmalı, daha çok araştırmalısınız. Size bir çocuk emanet edildi, gelişimi sizinle ve sizin aileyi yönlendirmelerinizle olacak. Bu anlamda tüm güncel yöntem ve eğitimleri mutlaka takip etmeli ve katılmalısınız.

Ayrıca teknoloji üretmelisiniz, fikir üretmelisiniz. Biz bu sektörde yöneticiyiz, kurum sahibiyiz ama sizler sınıfın içindeki ihtiyaçları daha çok fark ediyorsunuz. Bir çocuğun hassasiyetini giderecek bir teknoloji, hayatını kolaylaştıracak bir fikir üretin. Kendinizi her alanda geliştirin. Sizlere çok daha fazla hayatın ihtiyacı var ve bu yüzden daha fazlasına ulaşmak için üretin ve paylaşın.

Özel eğitim merkezi seçerken ailelerin dikkat etmesi gereken şeyler konusunda neler önerirsiniz?

Özel eğitim her şeyden önce vicdan işidir. Sizi girişte belki eski bir kapı karşılayabilir ama içeride öğrencilere hayatını adanmış ve onlara materyal almak için kapıyı yenilemeyen bir kurum vardır. Fiziksel konuları minimize ederek inceleyin. Çocuğunuzu nasıl değerlendirdiklerine bakın. Sonra çalışan personele ve öğretmenlerin yüzlerine bakın yaptıkları işten çalıştıkları kurumdaki memnurlar mı? Sonra öğretmenlerle eğitimle ilgili sohbet edin. Ne kadar kendilerinden emin ve özgüvenli konuşuyorlar? Yeni mezun da olsa, 20 yıllık çalışan da olsa kendini alana hâkim hissediyorlar mı? Sizler ilk defa böyle bir yere geliyorsunuz ama bu söylediklerim size doğru bir yerde olup olmadığının ipucunu verecektir.

IV. EĞİTİM VE KARİYER GÜNLERİ

2-3-4 Aralık 2018

Üniversiteler

Dernekler

60.000
Ziyaretçi

Dil Okulları

Yayınevleri

YER: Bahçelievler Kongre Merkezi

www.egitimvekariyergunleri.com

Organizatör: Bahçelievler İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

#eğitimvekariyer

/bahcelievleram

6. ENGELSİZ FİLMLER FESTİVALİ SONA ERDİ

Her yıl Türkiye ve dünya sinemasının en iyi örneklerini ve yan etkinliklerini, görme ve işitme engelli sinemaseverlerin erişimine uygun olarak sunan Engelsiz Filmler Festivali'nin bu yıl altıncısı, İstanbul, Eskişehir ve Ankara'da yoğun ilgiyle gerçekleşti. Festivalde otizm dostu gösterimler de yapıldı.

Film gösterimleri ve yan etkinliklerini ortopedik engelli sinemaseverlere uygun, erişilebilir mekânlarda gerçekleştiren Engelsiz Filmler Festivali bu yıl, dokuz bölümden oluşan programında uzun, kısa ve belgesel toplam 38 filmi sinemaseverlerle buluşturdu. Üç farklı şehirde gerçekleşen gösterimlerde film ekiplerinin katılımıyla söyleşiler düzenlenirken, sinemaseverler, gösterim salonu fuayelerinde sanal gerçeklik deneyimleriyle engelli bireylerin hayatlarını deneyimlediler.

Engelsiz Yarışma Ödülleri Sahiplerini Buldu

Festivalin Engelsiz Yarışma bölümünde yer alan filmler, Ankara'da gerçekleşen ödül töreninde sahiplerini buldu. 2017 yılının ses getiren yerli yapımlarından derlenen Engelsiz Yarışma'da bu yıl, Emre Erdoğan'ın yönettiği Kar filmi; "En İyi Film" ödülüne layık görülürken, Yol Kenarı filmiyle Tayfun Pirselimoglu "En İyi Yönetmen"; Ümit Ünal'ın yazıp yönettiği Sofra Sırları filmi ise "En İyi Senaryo" ödüllerine sahip oldular. Braille alfabesi ile basılan pusulalarla seyirciler tarafından oylanarak belirlenen "Seyirci Özel Ödülü" ise Pelin Esmer'in yönettiği İşe Yarar Bir Şey filminin oldu.

Kültürel Hayata Eşit Katılım Paneli

Engelsiz Filmler Festivali'nde bu yıl; Türkiye, İngiltere ve Almanya'daki film festivallerinde erişimin nasıl tanımlandığı üzerinden kültürel hayata katılım konusunun tartışıldığı bir panel de gerçekleşti. İki erişilebilir festival; Klappe Auf! Kısa Film Festivali ve Oska Bright Film Festivali'nden konukların katılımıyla düzenlenen panelde, erişilebilir festivallere olan ihtiyaç, mevcut uygulama eksikler ve birlikte yapılabilecekler konuşuldu. Panel öncesinde, her iki festivalin temsilcilerinin oluşturduğu "Zebra" adlı kısa film seçkisinin gösterimi yapıldı.

Otizm Dostu Gösterimler İlgi Çekti

Otizm spektrum bozukluğu yaşayan çocuk ve gençlerin rahat bir şekilde film izleyebilmelerine imkân sağlayan Otizm Dostu Gösterim, üç şehirde de festivalin en ilgi çeken bölümleri arasında yer aldı. Orman Çetesi adlı filmin loş bir salonda, ses seviyesi düşük tutularak gerçekleştirildiği seanslarda, seyirciler salonda diledikleri gibi hareket edebildiler.

Otizm spektrum bozukluğu yaşayan bir birey için sinemaya gitmek, çeşitli sebeplerden dolayı mümkün olmayabiliyor. Otizm Dostu Gösterim sırasında bu rahatsızlığa neden olan çeşitli çevresel etkenler ortadan kaldırılarak uygun ortam yaratılıyor. Yönetmenliğini David Alaux'un yaptığı 2017 yapımı Orman Çetesi adlı canlandırma filmin izlenebildiği Otizm Dostu Gösterim; loş bir salonda, ses seviyesi düşük tutularak, seans öncesinde herhangi bir tanıtım filmi ya da reklam gösterilmeden, yiyecek ve içecek bulundurulabilen ve izleyicilerin rahatça hareket edebildikleri salonlarda gerçekleşti.

KARANLIKTA FARKLI BİR DENEYİM

Dünya üzerinde 135 kentte 8 milyondan fazla insanın deneyimlediği, İstanbul'da ise 200 binden fazla insanın hayatına dokunmuş olan "Karanlıkta Diyalog", Turkcell Diyalog Müzesi'nde 12-30 Kasım tarihlerinde gezilebilecek. Karanlıkta Diyalog deneyimi, sizi hiç görmediğiniz bir İstanbul'la tanıştıracak. Görme dışındaki tüm duyularınızı yeniden keşfedecek, hayatta neler kaçırdığınızı fark edeceksiniz. Görme engelli rehberler, dokunarak, koklayarak ve duyarak yeni ve farklı bir biçimde görmenizi sağlayacak ve sizi unutulmaz bir yolculuğa çıkartacak. Dünya üzerinde 135 kentte 8 milyondan fazla kişiye ulaşmış Karanlıkta Diyalog, Türkiye'nin ilk sosyal girişim şirketi olan "İstanbul Social Enterprise" tarafından 20 Aralık 2013'te İstanbul'da hayata geçirildi ve 200 binden fazla kişinin hayatına dokundu. İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin ev sahipliğini yaptığı Karanlıkta Diyalog deneyimi, ziyaretçilerini Turkcell Diyalog Müzesi'nde ağırlamaya devam ediyor.

“HER ŞEY AİLE OLARAK BİZİM GÜÇLÜ DURMAMIZLA BAŞLIYOR”

5 yıl önce kurulan Otizm Güçlü Aile Derneği Başkanı ve 14 yaşında otizmli bir çocuk sahibi olan Demet Uyar ile annelik yönünü konuştuk.

Hamileliğiniz ve doğumunuz nasıl geçti? Herhangi bir terslik yaşadınız mı?

Hamileliğimin beşinci ayında doktorumdan bebeğimde besin yetmezliği olduğunu öğrendim. Benim plasentamdan besinler oğluma geçmiyordu. Dolayısıyla büyüme ve gelişimi kısıtlıydı. O anlamda bir erken doğum riski ortaya çıkmıştı. Biz sürekli teyakkuzdaydık. Haftalık kontrollerinde ne kadar büyüyor ona bakıyorduk. 6 buçuk aylıkken doktorum “Senin suyun da bitti. Bebeği çıkartmamız lazım. Dışarıda onun yaşamını sürdürmenin yollarını arayacağız.” dedi. Ve Kuzey doğduğunda 750 gramdı. Doğumdan sonra da hastane mikrobi kaptı. 600 grama kadar düştü. Kan değişimi yapıldı. Kuvözdeyken gözünden ameliyat oldu. Hastaneden çıktıktan sonra fitik ameliyatı geçirdi. Fiziksel zorluklarımız uzun süre devam etti.

Peki Kuzey’in otizm tanısı alması nasıl gerçekleşti?

Erken doğduğu için çocuk doktorumuz bir nörologun da devamlı görmesini istemişti. Nörolog, Kuzey 16 aylıkken sosyal gelişiminde gerilik gördü. Otizm belirtileri olduğunu söyledi. Göz temasının eksik olduğunu fark etti. O yaştaki bir bebeğin biraz daha ses çıkarmaya başlaması gerektiğini söyledi. Biz ise Kuzey’in hep fiziksel gelişimine odaklanmıştık. Minicik bir bebektir. Hastaneden çıktığımızda bile 1 kilo 400 gramdı. Bağışıklık sistemi gelişmemişti ve beslenmesi problemliydi. İş-tahsızdı. Bunlara o kadar çok odaklanmıştık ki, otizm aklımıza gelmiyordu. Kaldı ki ben de otizm konusunda bilgili bir anne değildim. Gerçi 14 yıl önce otizm de bu kadar bilinmiyordu.

Hepimizin otizmle ilgili tek bildiği şey; “Yağmur Adam” filmiydi. Sonra uykusu da çok problemliydi. O da aslında otizme eşlik eden semptomlardan biri olabiliyor. Ama yine de biz bunu gazlı bebek olabilir, fitik ağrılarıdır diye normal karşılıyorduk. Ama ne zaman ki “otizm” tanısı kondu, o zaman neden böyle olduğunu anladık.

Bir konuşmanızda bahsediyorsunuz. Doktor size “oğlunuz bay bay yapıyor mu?” diye sormuş...

Bir bebeğin bay bay yapabilmesi, sosyal bir gösterge. Biz iki ay ailemin yanına Çeşme’ye tatile gidiyorduk. Ve doktor bize Kuzey’e “bay bay öğretme” ödevi verdi. Biz yapıyorduk o cevap vermiyordu. Bizim tekrar tekrar yapmamız onun bu davranışı yapacağı anlamına gelmiyordu. Biz yaptık, yaptık ama o karşılık vermedi. Döndüğümüzde doktoruna “Biz öğretmedik” dedik. Öğretme yöntemini bilmiyorduk çünkü. Ondan sonra da hemen rehabilitasyon merkezi aramaya başladık.

Oğlunuz ilk otizm tanısı aldıktan sonra bu süreçte başka doktorlara gittiniz mi?

Bizim nörologumuz Sinan Çomu idi. O otizm dedikten sonra biz emin olmak için bir sürü başka doktora daha gittik. Hatta orada kafa karışıklığı da oldu. Bir profesör “Erken doğumla ilgilidir. Ben bu çocukta bir otizm belirtisi görmüyorum” dedi. Eşim bunu duyduğunda çok sevindi. Ona inandı. Ama onun dışında üç doktor daha otizm olduğunu söyledi. Psikiyatristler de gördü. Ve hep ilk tanıya benzer şeyler söyleyince ben hemen

rehabilitasyon merkezlerinin yolunu tutmaya başladım.

Otizmle ilgili bilgiye ulaşmakta zorluk çektiniz mi?

Kaynak azdı o zamanlar. Yazılmış ya da Türkçe'ye çevrilmiş olan 3-4 kitap vardı. Ben İngilizce bildiğim için yurtdışı kaynakları çok araştırdım. Rehabilitasyon merkezleri sayısı da fazla değildi. Yine de iyi yerlerde vardı. Onları dolaşıp bir karara varmaya çalıştık.

Peki kabullenme döneminde çok zorluk yaşadınız mı?

Ben eğitimci ve koç olduğum için kişisel gelişim konularının çok içindeyim, fazla yaşamadım. Daha çabuk atlattım. Yine de bu dünyanın içinde olsam da bir psikologtan destek aldım. Birkaç seans yeterli oldu bana. Çok faydalı olduğunu söyleyebilirim. Annelere ve babalara mutlaka bu şekilde bir destek öneriyorum. Çünkü önce kendimizi fark etmeliyiz. Benim kurduğum derneğin ismi de o yüzden Otizm Güçlü Aile Derneği (OGAD) ve şunun altını çiziyoruz: Her şey önce anne babalar olarak bizim güçlü durmamızla başlıyor. Biz güçlü duracağız, kendimizi de koy vermeyeceğiz ki çocuklarımıza faydalı olalım. Zaten sizdeki enerjiyi çocuklar çok kolay çekiyorlar. Herhangi bir şekilde karamsarsanız, üzgünseniz, kaygılıysanız bu onlara direkt yansıyor. Evet ortada çocuğunuzun bir eksikliği, aldığı bir tanı var. Dolayısıyla siz ona endeksleniyorsunuz. Halbuki madalyonun diğer tarafından bakın: Bu çocuğun iyi yaptığı bir şeyler de var. Onları fark etmeniz gerekiyor. Bunun için de o gözle bakmamız lazım. Neyi yapamıyor, yaşatlarından kaç ay geride buna bakmayacağız. Bir ay önce yapamadığı bir şeyi yapmaya başlamış mı onu kutlamamız lazım. O küçük bir zafer.

Böyle bir dernek kurma fikri nasıl aklınıza geldi?

Kuzey ile olan gelişmeleri bir noktaya kadar getirmiştım. Kendi çocuğum için yapabileceğimin en iyisini yaptım diye düşünüyorum. Tabii ki yapmaya da devam ediyorum. Kuzey hayatıma girdikten sonra onunla birlikte girdiğim o yeni çevrede

birçok anne babayla da tanıştım. Ben kolay adapte oldum ama gördüm ki herkes adapte olamıyor. Rehabilitasyon merkezlerinde bile bekleme salonlarına bakın, hep suratı asık kişiler görürsünüz. O yüzden de onlara acaba bir faydam olur mu diye düşündüm, derneğin misyonu önce aileleri kendine getirmek. Sadece kendi çocuğuma değil ne kadar çok aileye ulaşabiliyorsa o kadar fayda sağlamalıyım diye bakarak derneği kurmaya karar verdim.

Derneğinizde ne gibi faaliyetler gerçekleştiriyorsunuz?

Kendimize ait bir merkezimiz yok. Hedefimiz 2019'da küçük de olsa bir merkez açabilmek. Şimdiye kadar farklı mekânlarda çocuklara yönelik sanat ve müzik atölyesi yaptık. Sergiler açtık. Anne babalara da ücretsiz koçluk desteği verdik. Seminerler verdik. Hem aileyi bilinçlendirme ve psikolojik olarak destekleme hem de çocuklara klasik eğitimin yanı sıra farklı dünyalar açabilmek istedik. Bir spor bursu gündemimizde var. Sporun benim oğlumun da açılmasına ve gelişmesine büyük faydası oldu. Orada bir başarı sağladıklarında kendilerine güvenleri de artıyor. Kimi akademik anlamda daha başarılı, kimi çocuklarımız da müziğe ya da spora yatkın. Spora başka çocuklarla da kaynaşmalarını sağlayabilecek bir araç gözüyle bakıyorum.

Yeni tanı almış anne babalara ne gibi tavsiyelerde bulunursunuz?

Kaynaştırma çok önemli. Ama tabii kendi kendilerine kaynaşmıyor bizim çocuklar. Onun için diyelim ki bir yuvaya götürdüler. Yine de çocuğun bir destek görmesi gerekiyor. O noktada onların dilinden anlayan öğretmenler çok önemli. Bazı öğretmenler de otizmi bilmeyebiliyor. Hayatlarında hiç otizimli çocuk görmemiş olabiliyor. O zaman rehabilitasyon merkezlerindeki uzmanlarla birlikte o okullara yol göstererek çocuğun akranlarıyla kaynaşacağı bir sistem yaratmanın yolları aranmalı. Kardeş varlığı çok faydalı. Kardeşi olan otizimli çocukların daha hızlı geliştiklerini gözlemliyorum.

Ama anne babalarda ya ikinci çocuğum da otizmlili olursa diye bir kaygı da var...

Doğru. O korku var ve nadir de olsa böyle vakalar görülüyor. İkinci çocuğunuzda da olma olasılığı var ama düşük. Eğer ki bir kardeşi yoksa komşu çocuğu, kuzen gibi kendi yaşlılarıyla olabildiğince ama yapılandırılmış bir şekilde onun sosyalleşmesini sağlamak önemli. Bir yetişkinin bana bak demesiyle kendi yaşlılarının demesi arasında fark var. Kendi yaştı daha oyun gibi, kolundan da çekecek bizim çocukların da ona cevap verme oranı artıyor. Dolayısıyla benim en çok tavsiye edeceğim şey böyle sosyal ortamlara daha çok girmeleri. Benim oğlum da başta sakın sakın duran bir çocuk değildi. Yine de her ortama soktuk. Ve şu an hiçbir ortama girmekte çekingen değil. Yadırgamıyor. Bunu Kuzey'i her ortama sokarak aştık. Şimdi bakıyorsunuz bir anne diyebiliyor ki "benimki çok yadırgıyor". Evet, başta yadırgayacaklar. Tepki verecekler. Seslere karşı daha duyarlılar, takıntıları var. Ama hepsi aşılabiliyor. Olağan gelişim gösteren bir çocuğa verdiğiniz emeğin kat kat fazlasını veriyorsunuz belki ama karşılığını buluyor. O yüzden emek vermeye değer.

Kuzey'den biraz bahseder misiniz? Nasıl bir çocuk?

Kuzey 14 yaşında. Lise 1'e başladı. Lisede seçeneklerimiz daha çok azalıyor maalesef. Hele bir de kaynaştırma öğrencisi değilse. Kuzey de olmadığı için özel bir uygulama okuluna gidiyor. Yine o okuldaki diğer çocuklar da zihinsel engelli. Dolayısıyla etrafında hep kısıtlı yaşamı olan çocuklar var. Bu yüzden biz onu okul dışında farklı ortamlara sokmaya çalışıyoruz. Örneğin pazar günü bir tiyatro kursuna başladı. Orada bizim çocuklarımızın akranları "buddy"leri var. Onlarla birlikte drama eğitimi alıyor. Basket kursuna gittiği yerde yine yaşlılarıyla öyle bir kursa gitmesini sağlıyorum. Çünkü kardeşi

yok, akrabamızda yaşlıları yok. Kurslarla ancak bunu yakalayabiliyoruz. Başka ailelerin çevresinde akraba, arkadaş varsa hemen kullansınlar. Yoksa mecbur birtakım suni ortamlar yaratıyorsunuz. Onlar da haftanın belli günlerinde var ve her yer de sizi kabul etmiyor. Yanında ancak gölge öğretmeni olursa gidebiliyor böyle yerlere. Yaşlar küçükken yuvalarda bizim çocuklar bir şekilde kaynıyor ama yaşlar büyüdükçe o makas açılıyor. Kendi yaştı artık farklı bir noktada oluyor. Farklı bir dünyada farklı şeyler konuşuyor. Bizimkilerin dünyası daha dar, daha kısıtlı. Yine de onunla zaman geçirmeye tamam diyecek çocuklar bulmak lazım. Bizim çocuklarla vakit geçirmek istiyorlarsa demek ki aileleri onları duyarlı yetiştirmiş, empati kurmayı öğretmiş diye düşünüyorum. Ve umuyorum böyle ortamlar daha da artar.

Aslında yönetici koçusunuz ama ailelere de koçluk desteği verdiğinizizi söylediniz...

Anne babalara bir koçtan destek almalarını çok öneririm. Çünkü koç, danışmandan farklı olarak sizin kendi çözümlerinizi bulmanızı sağlar. Dolayısıyla size dışarıdan bir şey dikte etmiyor. Ya da nasıl yapman gerektiğin konusunda yönlendirmiyor. Sizin kendi dünyanızda elinizdeki kaynakları fark etmenizi sağlıyor. Kendinizi koyvermişken "Yok aslında bunlar var. Onlarla da neler yaratabilirim" diye kendi yollarınızı buluyorsunuz. Öyle olunca da onlar daha gerçek çözümler oluyor. Yine özel gereksinimli çocuk sahibi annelere tavsiyem, eğer çocuk doğmadan önce çalışıyorlarsa ara verseler de tamamen iş hayatından kopmasınlar. Çünkü o sizin hala iyi hissetmenizi sağlıyor. Hayatınız sırf çocuğunuz ve siz olunca, ki bu olağan gelişimli çocuk anneleri için de geçerli dünyanız o çocuktan ibaret oluyor.

ANNELER BULUŞUYOR

Sevgili Anne;

“Biz diyoruz ki hiçbir şey korkunç, umutsuz ve mutsuzluk verici değil. Biz başardık siz de başarabilirsiniz kaderine terk edilmek ve yalnızlık duygusundan birlikte arınalım...”

Birlikte konuşalım deneyimlerimizi paylaşalım.

Birlikten güç doğar yaşam içinde herkesin bir anahtarı vardır birbirimize çözüm yollarımızı anlatıp ışık olalım. Sizi anlayan birileri ile sohbet etmenin ne kadar değerli ve iyileştirici olduğunun hazzını birlikte yaşayalım. Bazen gülelim bazen ağlayalım gerekirse...

Birbirimizin hayatlarına dokunalım madem bizi kimse anlamıyor gelin biz birbirimize destek olalım.”
Katılım için lütfen isim bildiriniz..

TARİH

17 KASIM 2018 CUMARTESİ

SAAT: 14.30

YER: ALGI ÖZEL EĞİTİM MERKEZİ

TEL: 0212 211 10 91-92 (KÜBRA KILIÇ)

www.oced.org.tr

www.algigrup.com.tr

RAMADA[®]

HOTEL & SUITES

Istanbul Golden Horn

RAMADA HOTEL & SUITES

İSTANBUL GOLDEN HORN

A: Sötlöce Mah, İmrahor Cad. No:12

Beyoğlu İstanbul

T: +90 212 255 8080

E: info@ramadagoldenhorn.com

Koordinatlarımız :41.053794, 28.945748

Ramada Hotel & Suites Istanbul Golden Horn İstanbul Beyoğlu bölgesinde Haliç'e hakim merkezi konumda Haliç Konre merkezi, Miniaturk, Musiad Genel Merkezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Haliç Üniversitesi, Koç Müzesi, Vialand Tema Parkı ve Bilgi Üniversitesi bulunmaktadır. Tarihi Feshane ve Pierre Loti de çok yakın çevrededir. Tarihi yarımada, Taksim, Beşiktaş ve Levent'e 10 dakika yakınlıktadır.

*“Çocuğunuzun Yaşam
Kalitesini Yükseltin”*

ALGİM ÖZEL EĞİTİM VE
REHABİLİTASYON
MERKEZİ

ALGI
AKADEMİ

ÖÇED
E-DERGI

ÖÇED

ALGI ABA
TERAPİ MERKEZİ

algi

ALGI GRUP

www.algigrup.com.tr

ABA
KONFERANS

ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERİN ERKEN
TANI ALMASI VE ERKEN EĞİTİM
PROGRAMLARINA DAHİL EDİLMESİ İÇİN
YAPILAN ÇALIŞMALARA SİZ DE DESTEK
OLABİLİRSİNİZ.

ÖÇED

Özel Çocuklar Eğitim ve Dayanışma Derneği

HESAP İSMİ :
ÖZEL ÇOCUKLAR EĞİTİM VE
DAYANIŞMA DERNEĞİ
HESAP BİLGİLERİ :
AKBANK MECİDİYEKÖY ŞUBESİ
HESAP NUMARASI (IBAN NO) :
TR970004600133888000174201

www.oced.org.tr
bilgi@oced.org.tr

